

WESTERN ROMAN

LASO

cijena 150d broj 664

POSLEDNJI DAN

Nate Shampion:

POSLJEDNJI DAN

Glavni i odgovorni urednik

MILIVOJ PAŠIČEK

Izdavač: SOUR »Vjesnik« (predsjednik Poslovnog odbora **Vjekoslav Koprivnjak**) – RO Novinsko-izdavačka djelatnost, n.sol.o. (direktor **Milan Bekić**)

– OOUR Informativno-revijalna izdanja, n.sub.o. (direktor **Sead Saračević**).

Tisak: RO Štamparska djelatnost SOUR »Vjesnik«, n.sol.o. OOUR Novinska rotacija n.sub.o. OOUR TM n.sub.o.

i OOUR Tisak revijalnih izdanja, n.sub.o.

Predsjedavajući Savjeta redakcije »Romani i stripovi«: **dr Ivan Krtalić**

Uređivački kolegij: **Ivica Bartolić** (graf. ur.), **Marcel Čukli** (»Laso«), **Berislav Grabušnik** (graf. ur.), **Marija Jurela** (biblioteke »Superstrip« i »Trag«), **Pavle Lugarić** (zamjenik gl. i odg. ur.), **Milivoj Pašiček**, **Ana Župan** (ljubavni roman).

Redakcija: **Sonja Dunduš**, (daktilograf), **Ana Hrastović** (novinar), **Zdenka Jočić-Beck** (redaktor), **Pero Kvesić** (novinar), **Igor Mandić** (novinar), **Branka Ožegić** (teh. sur.), **Hrvoje Prčić** (novinar).

Tajništvo: **Sanja Popović** (tajnik), **Biserka Pupavac** (pomoćnik gl. urednika za ekonomske poslove).

Adresa redakcije, izdavača i tiskare:

41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, tel. (041) 515-555 i 519-555. Telex

21 121 YU VSK.

LASO 664

NATE CHAMPION: POSLJEDNJI DAN

Recenzija: B. Stančić

Copyright: B. Kosec

LASO 664 izlazi 4. 7. 1986.

2

LASO 664

Waco nije loš grad. Ima oko dvije tisuće stanovnika, jednu glavnu i nekoliko sporednih ulica. U usporedbi s ostalima koje sam prošao, gradić je bogat. Kuće su solidne, na kat pa i dva, drvene ili od opeke. Imamo dvije crkve, školu, dovoljno prodavaonica i... pogrebnika.

Gradić su prije pola stoljeća počeli graditi rudari koji su se na jednoj pritoci Brozosa obogatili srebrom. Kovine je ubrzo nestalo, a oni su ostali da bi se bavili uglavnom trgovinom i vođenjem saluna i kockarnica. Jer nedaleko u dolini Brazosa, ima mnogo dobre trave, nekoliko rančeva s mnogo stoke i dovoljno žednih kauboja.

Zovem se Alan Brake. Glavni sam i jedini šerif grada Waca. Ali nisam običan šerif, već čuvar reda, krotitelj, čistač... ukratko, plaćeni ubojica na strani zakona.

— Zdravo, šerife. — javio se poštari preko pomičnih klimavih vrata kroz koja se inače ulazi u salune, a ne u šerifov ured. Međutim, u Wacu vam je tako. Ipak, postoje još jedna, debela

I vrata od solidne hrastovine, okovana željezom, koja sam dao postaviti odmah po dolasku.

— Zdravo stari, daj ovamo — smijem mu se i dobacujem pola dolara, koje on, začudo, vrlo spretno hvata. Pruža mi pismo, koje je naslovljeno samo ovako:

ZA ŠERIFA
GRAD WACO

Propalica Nick znatiželjan je kao i ja što bi to moglo biti, pa se premješta s noge na nogu. I dalje se smijem, ali stisnutih zuba:

— Nestani!

Odmah je poslušao i vratanca su se ponovo zanjihala.

Nick je inače moj najbolji prijatelj u gradu. Voli me jer sam odmah po dolasku ustrijelio nekoga jeftinog revolveraša koji mu je ubio brata. A ja volim Nicka jer mi za dolar, kad donese pismo, ispriča tko je sve u gradu primio poštu, sadržaj svih telegrama i sve ono što inače ne bi smio. Ja zastupam stajalište da u mom zanatu čovjek živi dovoljno dugo ako neprekidno oštro gleda oko sebe

i o svemu je dobro obaviješten.

— Opet ponuda za posao — mrmljam u sebi i trgam omotnicu, iako bih mogao odbaciti pismo i nepročitano, toliko sam siguran da znam sadržaj. Neka od tih mjesta ili gradića uz prugu toliko su preplavljena lupežima, ubojicama, kradljivcima svih vrsta da su preostali poštenjaci odlučili skupiti dovoljno dolara da bi unajmili prvoklasnog revolveraša koji će im očistiti grad.

Istina, Alan Brake time se bavi već punih osam godina. Od osamnaeste. Tada mi je dojadjalo čuvati tuđe krave. Odbacio sam laso i prihvatio se revolvera.

Silno volim pucati, i dobro mi ide. Obožavam zvuk olovne tanadi kad para drvo ili se zviždukom odbija od stijene. Pucati u čovjeka, već je druga stvar.

Ne volim ubijati bez velike potrebe. Ali ako me netko baš izazove, teško ću propustiti priliku. Džentlmenstvo mi nalaže da ga upozorim kako sam, sasvim sigurno, mnogo bolji od njega. Ako se ne povuče, to gore po njega.

Uvijek nastojim da se dvoboj odvija polako i u redu, jer su mi ti trenuci uzbudljivi od svega ostalog što sam doživio, pa neću da nešto prođe na brzinu, da štogod propustim.

Svoje prvo mjesto, Cleburne, očistio sam od lupeža za samo četiri stotine dolara. Istina, oni bijednici nisu ni mogli više platiti. Posao je bio prilično opsežan, no ja sam ga obavio za ciglih mjesec dana. Pozvali su me

u Brownwood, u Evans, i tako dalje. Kako je rasla moja revolveraška slava, tako mi je rasla i cijena, ali i opasnost. Sve je više bilo onih koji bi stavili glavu u torbu samo da se priča kako su brži od mene.

Upravo sam dovršavao neki poslić u Ballingeru na Coloradu kad su došli po mene izaslanici iz Waca: bogati trgovac Newman i Škrti apotekar Cohen. Postavio sam im teške uvjete. Ostali su puna dva dana i cjenkali se za svaki dolar. Ali u Wacu je bilo tako gusto da se nisu mogli vratiti bez mene. Pristali su na dvogodišnji ugovor, sa tri stotinarke mjesečne plaće, stotinu dolara po glavi za svakoga koga ubijem i besplatnu municiju u svim količinama iz Newmanova dućana.

Prošla je tek godina dana, a Waco je bio miran poput crkve pola sata nakon mise. Istina, malo se povećalo gradsko groblje i moj račun u banci, a preostala gamad odlepršala je dalje. Odmah se pročulo da je bolje ne silaziti s vlaka na našoj stanici ako čovjeku nije do onoga svijeta.

Kažem, prošla je godina, moj ugovor vrijedi još jednu i ja imam dovoljno vremena da se pošteno odmorim. Predvidio sam to, ali ne i moji poslodavci. Sad su bijesni, grizu se pomalo jer su šupljoglavci i ne vide dalje od svog nosa. Možda im nije žao plaća, ali ja svakog jutra izlazim u preriju i treniram, a to ih stoji četiri dolara dnevno. Izračunajte i vidjet ćete da to u jednoj godini odnese priličnu

svotu. Građani već smišljaju kako da me se riješe, a ne misle na to da će se, čim odem, ubrzo saznati za to i već za koji tjedan početi će se u grad naseljavati kojekakav ološ. Spletkare i ogo-varaju me, sad me već nazivaju »naš ubojica« ili »onaj lupež sa zvijezdom«, »naš revolveraš«. Sve mi to stari Nick potanko referira, a ja se samo smijem, što njega još više razbijesni.

— Neki vas već toliko mrze — brunda mi pod nos — da bi vam pucali u leđa. Srećom, vjruju da i tamo imate jedan par očiju.

Za obavijesti koje se tiču moje vlastite kože on nikad ne prima ni pare, pa ga tada nudim dobrim škotskim viskijem, koji ja gotovo nikad ne pijem. Usporava refleksi.

Otkako sam u Wacu, stigle su mnoge usmene i pismene ponude iz drugih gradova koji imaju novca, a nemaju dobrog šerifa. Ali ja sam čvrsto odlučio da ostanem ovdje tako dugo dok ne istekne moj ugovor, da se dobro odmorim prije nego što preuzmem novi posao.

Otvaram pismo znatiželjan kamo me to sad zovu. Ipak, ovaj put me čeka iznenađenje.

»ŠERIFU GRADA WACO,
OBAVJEŠTAVAMO VAS DA JE SAVEZNI ŠERIF IZ DALLASA U SURADNJI S JEDINICAMA TEŠKIH JAHAČA I MJE-SNIM SNAGAMA REDA PODUZEO AKCIJU ČIŠĆENJA DALLASA I SVIH MJESTA NA PODRUČJU GAINESVILLE, SHERMAN, PARIS MARSHALL, FORT WORTH, OD

SVIH SUMNJIVIH OSOBA. PREDPOSTAVLJAMO DA ĆE OVIH DANA VEĆI BROJ TAKVIH POBJEĆI PREMA JUGU, NEKI OD NJIH ŽELJEZNICOM KOJA KROZ VAŠ GRAD PROLAZI ZA AUSTIN I SAN ANTONIO.

ŽELIMO VAM DUG ŽIVOT I DOBAR LOV.

BRUCE THOMAS, SAVEZNI
ŠERIF
OKRUG DALLAS.

No to je zbilja velika novost. Ustajem tako da stolica leti do zida i prevrće se. Uvijek mi se to dogodi, ali nikako da se naviknem da u životu valja poklanjati pažnju i nevažnim stvarima.

Podne je i pred vratima me dočekuje zasljepljujuće sunce. Preko puta zatvora, u kojem se nalazi moj ured, izraslo je veliko stablo topole, u čijoj se sjeni nekoliko derana igra u prašini. Uvijek ima dječurlije u mojoj blizini. Dječaci su jedini koji me cijene u ovom mjestu. Ja ne dijelim bombone, njih više zanimaju moji koltovi dugih cijevi. Do iznemoglosti prepričavaju neke moje podvige i svi redom sanjaju kako da postanu revolveraši.

— Derani, ovamo! — vičem, i oni su već ovdje. — Ti, Teddy — on mi je osobito simpatičan jer ima divnu sestru — skočit ćeš do Coopera. Netko drugi neka pođe Kalbu. Recite da ih očekujem večeras oko sedam. Pucaljke im nisu potrebne.

Gledam ih kako jure, njih desetak, tako da se na suncu bljeskaju tabani, baš kao kad zeče-

vi grabe prerijom. U njihovim godinama imao sam čizme i jahao poludivljeg konja na ranču strica Abea. Cooper i Kalb su pomoćnici šerifa u ovom gradu. Dobrovoljci.

Dok polako tumaram glavnom ulicom, razmišljam o sadržaju pisma. Vijest je svakako zanimljiva. Moja godina dana mira se prekida... bit će posla preko glave, barem za nekoliko mjeseci. Sad će građani ovoga lijepog grada opet biti sretni što imaju svog Alana Brakea. Opet će biti i »kako zdravlje, mister Brake« i »hoćemo li na čašicu, šerife« i »dodite sutra k nama na ručak, Alane«.

Nisam odviše dobroćudan momak. Ako mi netko podmetne nogu, prije ili poslije mu vraćam. Zato i nije čudno što mi se u mozgu pomalo stvara zloban plan dok prolazim kraj velikog dućana svoga najljućeg protivnika Milta Newmana. Da se razumijemo, on je moj protivnik, ali ja njegov nisam, ne pada mi na um da se obazirem na njegovu šurovanja i ogovaranja.

Kako bi bilo da im učinim po volji? Da pristanem na raskid ugovora, uberem još nešto novaca i odem prije nego što saznaju što im se sprema? Na odlasku ću ima pokazati pismo, i baš me zanima kako će im se odužiti lica. Ja ne razmišljam dvaput o istoj stvari, to sam naučio još u ranoj mladosti i tvrdim da sam zato još živ. Čim pomislim da bi trebalo pucati, već pucam...

Odlučeno. Newmanov dućan je već iza mene, pa se okrećem

na peti i vraćam. Kad sam ušao, tako reći kroz zatvorena vrata, počelo je bijesno cinkanje onih zvonaca na do vratku tako da se svi kupci okreću prema meni. Kupci, to je skup zagrižljivih žena u neukusnim haljinama. Srećom, pokrivaju ih od gležnja do podbratka. Samo je Milly, žena starog Cohena, mlada i je-dra. Bezobrazno joj namigujem, a ona se uvrijeđeno okreće prema tezgi, za njom i sve ostale. Poznajem taj tip žene. Samo kad ne bih bio tako lijen...

— Opet vam je potrebna municija, Brake? — javlja se Newman iza svoje goleme kase. To je lijep gospodin srednjih godina, koji se sviđa ženama. Osim kad govori sa mnom, glas mu je ugodan i sladak, pun komplimenata. Zato njegova prodavaonica tako dobro napreduje. — Zar niste jučer...

— Imam još nekoliko metaka — prekidam ga. Dosadan mi je to se jasno osjeća u mom glasu.

— Poslije podne, oko pet, doći ću k vama. Pozdravite gospođu.

— Hej, čekajte! — u glasu se osjeća podrhtavanje od bijesa.

— Neću biti...

— Hoćete — odvraćam mirno i okrećem se prema vratima. — Imam prijedlog kojim ćete biti oduševljeni. — Duboko se klanjam lijepoj Milly. — Pošaljite na sastanak i svoga čilog supruga, ljepotice.

Ispred vrata malo zastajem unatoč žarkom suncu, uživam kad iza sebe čujem uzbuđen žamor povrijeđenih glasova.

Moj sljedeći cilj je najveći salun u gradu. Ni njegovi vlasnici,

Johnson i Mulock, ne vole me više od Newmana. Isprva su bili sretni kad sam odvikao goste da otvaraju boce mecima iz revolvera i jedan drugome na glavi razbijaju stolice. Poslije sam im zabranio da pijanima toče alkohol, a to im je srezalo prihode na polovicu. Kad su pokušali zaboraviti moju naredbu, jednostavno sam im zatvorio lokal na deset dana i pred vrata postavio Coopera i Kalba s dvocijevka nabijenim debelom sačmom. Kad su u subotu u grad nagnuli kauboiji, mudro su mimoišli ovaj salun i uvalili se u one kji su poštovali moje propise.

– Dobar dan, gospodo – pozdravljam veselo već s vrata.

Johnsona nema, a Mulock briše krpom dugačku suhu tezgju na kojoj nema ni kapi vode. Ne odgovara na pozdrav, pa se zaustavljam nasred dvorane. Gledam u njega i polako pripaljujem jednu od usikih cigara koje naručujem iz San Antonija. Mulock me zabrinuto pogleda ispod gustih obrva, ali i dalje tvrdoglavo šuti, iako ga moj uporni pogled uzrujava. Gasim šibicu na zelenoj tkanini biljarskog stola i gledam kako mu se lice grči. On i dalje šuti, pa ja ponavljam:

– Bar'dan, Mulock.

Sad više ne može izdržati.

– ... dan – promrmlja kroz zube i vjerojatno se pita što sam sve sposoban učiniti ako mi taj odgovor ne bude po volji.

Ja oduševljeno klimam glavom kao učitelj kad mu đak osobito pametno odgovori. To

jednog Mulocka još više zabrinjava.

– Onaj lupež^{***} doći će ovamo u pet – rekao je Milt Newman sjedajući za stol.

Navršio je četrdesetu, ali je još vitak i privlačan. Kosa mu je bila prosijeda, ali čvrsta i gusta, dobro počešljana i podšišana. Četrnaestogodišnji Teddy i četiri godine starija Anna bili su kopije oca, barem po izgledu. Srećom, ništa nisu pokupili od vanjštine gospode Newman, sitne, pogrbljene ženice ružna lica. Njene prednosti bile su u velikom mirazu, zbog kojeg ju je Newman i zaprosio, i mudroj odlučnosti kojom je mnogo puta izvela iz škripca lukavog, ali brzopletog muža.

– Ne govori tako, Milte – rekla je prijekorno.

– Koji lupež, tata? – upitao je Teddy znatiželjno.

– Naš, hm... šerif...

Anna je bijesno udarila žlicom o tanjur i čvrsto stisnula usne. Ali Teddy je skočio na noge i uzbuđljivo viknuo:

– Nije on lupež, tata! On je najbrži revolveraš Teksasa nje ga se boje...

– Znam, znam – odmahnuo je Newman. – Ti još to ne razumiješ, sine. Iako nosi zvijezdu, ipak je ubojica.

– Ako se ne varam – javila se Ann – upravo si ti putovao po njega prije godinu dana. Ti si ga nagovorio i odnio mu novac... Kako se zove čovjek koji plaća za ubijanje?

– Ann! – izvan sebe od bijesa Newman je podigao ruku kao da će ju pljusnuti.

– Nećeš valjda tvrditi – djevojka je problijedila, ali nije ušutjela – da nisi znao što će on ovdje raditi.

Newman je ustao blijed poput krpe, a onda se polako zarumenio. Kad je progovorio, nije se mogao svladati da mu glas ne podrhtava:

– Napolje, oboje! Moja vlastita djeca... uz onog revolveraša... protiv svog oca!

Žena je blago izgurala djecu iz sobe. Onda je prišla mužu i ulila mu vode u čašu.

– Sjedni, Milte, i smiri se. Kad prođe stanovito vrijeme, uvjerit ćeš se da ima neke logike u onom što djeca govore.

– Ellen, zar i ti misliš...?

– Ne – rekla je blago. – Ali oni vide samo crno i bijelo. Mi odrasli važemo sve okolnosti, a to nas katkad prisiljava da postupimo na način koji nije najčasniji.

Pred kućom je Teddy uzbudeno mlatarao rukama:

– Kažem ti, Anna, Brake je momak i po i ja bih bio sretan kad bi mi bio prijatelj...

– Šuti, Teddy – rekla je djevojka zamišljeno. – Čuj, hoćeš li mu pomoći?

– Ja? Kako?

– Hoću da prisluškuješ sve što se danas bude govorilo u očevoj sobi. Ja se ne mogu uspeti na topolu pred kućom, odmah bi me opazili. Ti možeš po grani doći gotovo do prozora i čuti sve. Ispričat ćeš mi, pa ćemo odlučiti kako da pomognemo šerifu.

Teddy je zadovoljno potapšao sestru po obrazu.

– Ti si pravi čovjek, Anna – rekao je. – Kao da nisi djevojka. I tebi se sviđa Brake, kako puca, kako jaše... i sve.

– Ne marim za to kako on puca i jaše, Teddy – nasmiješila se. – Zanima me ono drugo.

– Drugo? Koje?

Nije mu objasnila.

– Za pola sata doći će ovamo onaj naš ubojica sa zvijezdom, Abe, zato sam te pozvao – rekao je Newman i ponudio gostu stolicu u svojoj radnoj sobi. Apotekar Cohen bio je star i fizički vrlo oronuo čovjek, ali još je bio lukav kao lisac i spretan ako je trebalo nekome izvući novac ili obraniti svoj.

– Znam, rekla mi je Milly – zabrundao je Cohen. – Brbljala je nešto da ju je nepristojno pogledao i da ga moram pozvati na red. Glupa ženska glava! Ja da stavljam svoj život na kocku jer ju je on nepristojno pogledao. Budalaština!

– Da... hm, možda imaš pravo. Ali to sad nije važno. Nego, što misliš što je Brake opet naučio?

– Ništa ja ne mislim – jezik mu je radio sporije od misli pa se zapletao i pljučkao sugovornika. – Ti si, Milte, potpisao ugovor, ja se u to ne pletem!

– Čekaj, čovječe! – Newman je ljutito udario dlanom po stolu. – Potpisao sam u ime grada. Uostalom, na ugovoru je i tvoj potpis.

– Ja... ja, ne... samo kao svjedok – zapljuckao je Cohen.

– Mene u to ne uvlači, imam ja svojih briga. Ne mogu nasma-gati dovoljno novca za život.

Ona moja... Milly, danas pet dolara, sutra, deset, odakle mi? Onda ti skupljaš za šerifovu plaću, odakle siromašnom Abrahamu Cohenu? No, no... Milte, ne ljuti se, ja sam se samo malo potužio — starac je podigao obje ruke. — Tebe smo izabrali za načelnika, ti ćeš to najbolje riješiti.

* * *

Danas sam ručao u »Hotelu Palace«, kao, uostalom, svakog dana. Tamo i stanujem. Vlasnica hotela je udovica Baxter. Silna je to žena. Iako je hotel od mog dolaska gotovo uvijek prazan, ne mrzi me jer sam poslao pod zemlju onog dugonju koji je zbog puke zabave ubio njenog muža i poslije toga ostao stanovati u hotelu. Samo do mog dolaska, naravno.

U tri sata u Wacu sunce još nemilice prži. Kao pravi šerif šećem ulicom da svatko vidi kako su snage reda i zakona budne. Onda ulazim u najfiniji lokal u gradu, u »Orient« klub. Tu se skuplja gradska elita. Bogati trgovci, bankar Stone, rančeri kad dojašu u grad, doktor Prevost. I ona ruševina od Millyna muža pripadao bi ovamo da nije preškrt.

U »Orijetu« se toče skupa pića i obavljaju važni razgovori.

Vlasnik Oscar Price ne gleda me dobrim okom. Ali, za razliku od drugih, on ima hrabrosti da mi to kaže otvoreno u lice. Da nije što jest, bio bi silan momak. Jak je kao bik, ali je elegantan, dobro se odijeva i uglađen je sa ženama. Kad dođe do gužve,

uvijek se nađe na pravom mjestu, hladnokrvan je i hrabar. Da ga je tko na vrijeme doveo na pravi put, bio bi velik revolve-raš.

Ulazim i barmen za tezgom nevoljko se klanja. Oscar sjedi za stolom u kutu, još nema gostiju, i sâm slaže pasijans:

— Dobar dan, šerife — kaže hladno. — Sjednite za moj stol i popijte nešto prije nego što vas izbacim odavde. Moj je lokal samo za fine goste.

— Zato sam i došao ovamo — smijem se i okrećem stolicu. Često sjedim kao da jašem, stara navika, tako se lakše puca. — Jedan konjak, barmene. Pravi, stari, francuski, ili ću ga izliti za vrat tvom gospodaru.

— Zašto ste došli ovamo, Brake? — pita Price rumen od bijesa, ali ne podiže glas. — Dobro znate da vas ne trpim.

— Možda je to posljednji put što razgovaramo, Oscare — kažem ja.

On začuđeno podiže obrve.

— Odlazite?

— Tko zna. Prije ili poslije sigurno ću otići.

Gleda me ispod oka i razmišlja. Onda preko volje mrmlja:

— Istina je da vas ne volim. Istina je da mi nije drago što dolazite ovamo. Ali vi ste ovom gradu i te kako potrebni i najveće su budale oni koji to ne vide.

— jeste li im to rekli?

— Jesam, Brake! Gluplji su no što sam mislio.

Barmen donosi moj konjak. Piće guram pred njegovog gazdu.

– Častim vas, Price. Utješno je nakon godinu dana pronaći u Wacu barem jednu polupametnu glavu.

Spašavam se skokom jer je zamnom bacio čašu s konjacom i gotovo me pogodio. Na ulici razmišljam čime bih se zabavio do pet sati. Pada mi na um da ću kod Newmana možda susresti Annu, zato krećem prema brijačnici da se malo dotjeram.

Anna je izvanredna djevojka. Lijepa je, izrezani otac, ali, srećom, druge naravi. Nježna je i ženstvena. Kad treba, može biti vraški odlučna i hrabra. Ona se jedina ne ustručava razgovarati sa šerifom koga bije rdav glas, to jest, sa mnom. Kad je susretnem ne ulici, uvijek malo probrbljamo, a ja joj onda ponudim da me prihvati ispod ruke i otpratim je. Ženama iskaču oči od užasa, ja to znam, zna i ona, ali ne mari. To starog Newmana stoji već godinu dana života, ali Anni nitko ništa ne može zabraniti.

U brijačnici je ugodna hladovina iako ima previše muha. Jedva se svladavam da ne izvadim revolver i udesim jednu koja neumorno šeće po ogledalu. Brijač kao da to naslućuje, pa mu ruke drhte više no obično. Osim toga, notorna je pijanica. Ipak se mora priznati da radi dobro. Međutim, na kraju je dohvatio bocu nekog parfema i prije no što sam ga uspio zaustaviti, izlio mi je u kosu najmanje decilitar. Da barem nisam šerif! Sad bih ga mogao ubiti na mjestu!

Izlazim i gledam na sat. Vrijeme za posjet je već prošlo. Krećem prema Newmanovoj kući i razmišljam kako da onu dvojicu lisaca prepečem na laganoj vatri. Na vratima me dočekuje Newmanova supruga.

– Mister Brake... dobra večer – pozdravlja, a ja vidim da je nešto muči.

– Nešto nije u redu, gospodo Newman? – pitam pristojno.

– Moj suprug, vi ga poznajete... lako se uzbuđuje. Molim vas, zadržite barem vi hladnokrvnost.

– Valjda ne mislite...? – začuđeno podižem ruke. – Ako vas to može umiriti, ostavit ću ovdje revolver.

– Ne, to nije potrebno – smijala se. – Mislila sam, možda biste se vas dvojica ipak mogli sprijateljiti i nekako dogovoriti...

– Oh, svakako – spuštam ruke jer se ionako nisam namjeravao razoružati. – Čini mi se da će biti vrlo oduševljen onim što mu imam reći.

* * *

– Dakle, da čujemo, šerife, što nam to imate reći.

Newman se pravi važan, ali ja ću ga već srezati na pravu mjeru.

– Pretpostavljam da smatrate da sam ovom gradu postao nepotreban? – više zaključujem nego što pitam.

– Pa... otprilike tako. Vremena su se promijenila, Brake, nema više toliko ološa na ovom teritoriju kao nekad. Sad bi nam bio dovoljan jedan od mje-

štana koji bi se prihvatio tog posla za manju plaću. — Sad taj magarac postaje čak i pristojan. — Naravno, svi mi priznajemo da ste u početku obavili opasan posao, ali, pretpostavljam, nije vam bio težak jer ga volite.

— Ubijati? — pitam nedužna izraza na licu. Stari lisac Cohen odmah je shvatio da bi moglo doći do gužve, pa se upleo u razgovor.

— Milt mi je rekao da imate neki prijedlog?

— Zamislite! — veselo uzvikujem — sasvim sam zaboravio! Došao sam da vas nešto upitam. Koliko?

— Što koliko? — čudi se Cohen.

Čim je nanjušio da bi mogla biti riječ o novcu, živnuo je.

— Ali za što — pita Newman.

— Zar vam ne dajemo više nego bilo koji...

— Dosta plaća! — prekidam ga. — Koliko ste pripravnici dati za prekidanje ugovora i moj odlazak? Onda birajte slobodno šerifa koji će vas stajati deset dolara mjesečno.

Zanimljiva je ta iznenadna tišina. Newman i starac pogledavaju se ispod oka.

— Zašto tako iznenada? — javlja se stari lisac i pljucka prema meni, pa pomičem stolicu do zida.

— Ne pljuckajte, djede, ova-
mo jer ću vam vratiti među oči — upozoravam ga. — Dojadilo mi je ovdje, znate. Previše je mirno, kao što ste i sami rekli, i do danas nije bilo izgleda da stvari pođu nabolje.

Baš tako govorim, a oni su to-

liko sretni zbog mogućnosti da me se riješe da i ne zapažaju ono: »do danas«.

— Ako raskinemo ugovor — pokušava stari škrtac — vi ćete se ionako zaposliti u drugom gradu. Zašto da vam platimo i mi?

— Eh, nećemo tako — ustajem i nabijam šešir na glavu. Tko zna zašto sam ga uopće skidao. — U tom slučaju ostajem do kra...

— Hej, čekajte! — uzbuđuje se Newman. — Stoj! Nudimo vam dvije stotine!

— Tisuću!

— Što? — Cohen se guši od zaprepaštenja.

— Tisuću bez cjenkanja. Uzmite ili ostavite!

— Brake, pet stotina je više nego dovoljno. — Newman govori neodlučno, siguran sam da bi dao i trostruko da me se riješi. Otvaram vrata i mašem im.

— Neću vam reći zbogom — smijem se. — Vidjet ćemo se cijele godine.

— Pristajemo! — to je Newmanov glas, jer je Cohen ostao bez riječi od užasa da ću im odnijeti toliku gomilu novca.

Vraćam se stolu i sjedam.

— Isplata je danas, ili ponuda ne vrijedi. Znam da vi, Newmane, imate toliko novca u kući, a naknadno se možete pobrinuti da vam i drugi vrate svoj dio.

Trgovac klima glavom dok iz ormara vadi i broji papirne novčanice i srebrnjake. Newman nije škrt, to mu valja priznati. Čak se sjećam da je jedanput ili dvaput pomagao obi-

teljima koje su stradale od požara a da nije tražio povrat novca. U tom čovjeku zacijalo ima nešto dobro, ali mi ne pada na um da to istražujem.

– Kad skidate zvijezdu, Brake?

– Ostat ću do nedjelje – kažem i trpam novac u džep. – Evo mog primjerka ugovora, sad ćemo ih poništiti.

Trgam papir u komadiće, a i Newman to čini sa svojim. Sutra je tek srijeda. Do nedjelje ima sasvim dovoljno vremena da se u ovom gradu pojave bjegunci sa sjevera. Istina, to mi može zadati nešto posla, ali ja želim nešto drugo. Vidjeti lica gospode u času kad shvate što ih čeka poslije mog odlaska.

* * *

– Učinio si glupost, Milte – oštro je rekao Randy Stone, krupna brkata figura, koja je zapravo vladala gradom. Stone je jedini vlasnik male banke u Wacu. – Sad se čini da ne trebamo šerifa, ali čim on ode, pojavit će se svi koji su ga se bojali.

U posebnoj sobi »Orijenta« sakupilo se birano društvo viđenih ljudi u gradu jer se vijest o odlasku šerifa munjevito proširila kroz Waco.

– Ni govora – odmahnuo je Newman bezbrižno. – Vremena su se promijenila, ljudi. Teksaški jahači organizirali su nove jedinice, savezni šerifi putuju od grada do grada, a pokretni sudovi postali su vrlo strogi. Razbojnici i pustolovi su iskorišteni.

– Ipak... – promrmljao je Cohen – dati tisuću dolara samo tako...

– Nije važan taj novac – javio se s vrata Price, vlasnik »Orijenta«. – Imamo ga dovoljno i za to i za drugo. Ali siguran sam da si u zabludi, Milte, ili... možda i sâm ne vjeruješ u ono što govoriš. Da nisi sve to izveo zbog Anne? Čini mi se da djevojka prijateljski gleda našeg šerifa.

Newman je skočio i uzbuđen udario šakom o stol.

– Oscare! Zar misliš da bi zbog svojih privatnih razloga učinio nešto loše za grad? Uostalom, Anna je prefina i pametna djevojka da bi i pogledala jednog revolveraša i ubojicu.

– Naprotiv... naprotiv – zapljuckao je stari Cohen. – Moja Milly neprekidno priča o tome...

– Dosta, ljudi! – prekinuo ih je vlasnik »Orijenta«. Nadam se da će se ispuniti riječi našeg prijatelja Milta Newmana. U protivnom, ako dobro poznajem naše građane, neće mi preostati drugo nego da sâm nataknem zvijezdu i postanem šerif.

* * *

– Gdje ti je šef? – pitam ulazeći u »Orijent«. Sad, poslije večere, elita ovog grada zacijelo se skupila ovdje da bi prokomentirala moj odlazak. Potrebni su mi na okupu da bi izveo još nešto za svoj miran i spokojan san.

– On je u stražnjoj sobi, šerife – barmen je podigao i ruku

i glas ne znajući kako da me zaustavi. – Ne možete unutra, gospodine Brake.

– Naravno da mogu – smijem se, a on se sav uzvrpoljio.

Vrata su preda mnom, otvaram ih ne kucajući, na vrijeme da čujem Pricea kako izjavljuje da će on postati šerif.

– Čestitam, Price – na žalost, ne mogu ukloniti posljednji tračak podrugljivosti iz svog glasa. – Vi, dakle, postajete moj nasljednik.

– Glupost – kaže on. – Sve je to glupost, ali sad, što je urađeno, urađeno je. Izvući ćemo se.

– Sigurno. Međutim, nisam došao zbog toga. Moram vam pokazati jedno pismo koje sam danas primio. – Kopam po džepovima i promatram znatiželjna lica. Pružam pismo Priceu, on ga preleti i bijesno me pogleda.

– Vremena se nisu promijenila, Milte – glas mu je pun prezira dok gleda Newmana. – Sad ćeš čuti u što si uvalio Waco.

Čita pismo polako i glasno kao da želi svakom utuviti u glavu svaku riječ sadržaja. Poslije onoga »želim vam dug život i dobar lov«
pogleda me u oči i pita:

– Kad ste primili ovo pismo, Brake?

– Danas, prije ručka – odgovaram mirno i proučavam za bezeknuta lica. – Laku noć, gospodo. Potražite si jeftinog šerifa, Newmane.

II

Danas je srijeda. Izlazim iz hotela oko devet sati, sit, umiven, obrijan, sve u svemu zgotan. Uz put prema zatvoru svraćam u Newmanovu prodavaonicu i uzimam tri kutije metaka kalibra 45. To gotovo i nisu meci već teški mjedeni valjci s olovnom kuglom na kraju. U njima se skriva strašna snaga, koja će oboriti čovjeka bez obzira gdje ga zahvati.

U zatvoru mala Meksikanka Flores diže oblake prašine svojom metlom. Sagnuta je prema naprijed, pa se divim njenim prekrasnim nogama. Ali već znam, kad se uspravi i okrene prema meni licem... eh, ne može svatko biti lijep. Kao Anna, na primjer. Istina, nemam pojma kakve noge ima ta djevojka. Ili je u suknji do gležanja, ili u jahaćim hlačama u kojima svašta izgleda dobro.

– Buenos dias, senjor Alan – kaže i smiješi se svojim velikim ustima, u kojima, na žalost, nema nijednog zuba.

– Buenos dias, Flores. – Ona još ne zna da odlazim. Tvrdim da je na svoj način zaljubljena u mene, pa joj to neće biti drago.

Odlazim iz ureda, i dok jašem prema rijeci, gdje obično vježbam da bi ostao u svojoj revolveraškoj formi, razmišljam da li bih poveo sa sobom konja ili bih ga prodao prije odlaska. Riđana sam kupio odmah po dolasku u Waco. Bio je to izdržljiv i brz konj, iako nije bio nešto izvanredno.

Brzo povlačim revolver i pu-

cam u grm. Ipak dobro pazim da ne ranim ono što sam tamo opazio.

– Oh!

– Dobro jutro, Anna. Teško se čovjek može sakriti u grmlje ako ne sjaše s konja.

Dok izjahuje na put, gledam je i u sebi ponavljam da je divna. Toliko lijepa da joj se to ne smije reći.

– Mogu li s vama, Alane? – pita me mirnim glasom.

Nisam je prestrašio onim metkom.

– Naravno – upućujem joj smiješak. – S kog razloga ste me danas ovdje čekali?

– Ja vas nisam... koješta. Naravno da sam vas čekala. Znam što ste jučer razgovarali s ocem...

– To svi znaju.

– Znam i za pismo.

– Vjerujem da cijeli Waco već priča kako ona hulja od šerifa bježi jer se približava opasnost.

– Da... baš to. A to nije u redu, jer znam da su svi jedva čekali da odete.

– Svi?

– Ja... ne! Alane, oh...

Saginjem se prema njoj, čvrsto je grlim jednom rukom i ljubim je sve dok nas konji nisu razdvojili. Silazimo s konja i nastavljamo pješice držeći se za ruke. Dok ispucavam svojih dnevnih šezdesetak metaka, ona sjedi na panju, na obali, i zamišljeno me promatra. A meni to zadaje brige. Prvi put u životu. Nijedna moja dosadašnja ljubav nije bila zamišljena na dugi rok. Ovo s Annom me za-

brinjava. Prvo, djevojka mi se sviđa više no što to želim priznati, a drugo, zabrinut sam zbog nje jer znam s kakvim tipom ima posla.

– Htjela bi da ostanem? – pitam je pri povratku.

– Htjela bih da te nikad nisam upoznala – kaže iskreno.

– Nisam sigurna u svoje osjećaje, zato je bolje da odeš. Ako ne budem mogla bez tebe, naći ću te gdje god se sakrio.

– Ako ja ne mogu bez tebe? – pitam.

– Možeš, Alane. Ti si čovjek koji je sâm sebi dovoljan. Možda me sad i voliš, ali trajna veza ti smeta. Ako poživiš još nekoliko godina... možda ćeš se smiriti i moći misliti na brak. Sad bi bio pakao živjeti s tobom, pitati se svakog jutra hoćeš li doživjeti večer.

– Nisi daleko od istine, djevojko.

Jašemo neko vrijeme šuteći, zabavljeni svatko svojim mislima.

– Alane! Oni ljudi, znaš... kad će početi dolaziti u Waco?

– Možda već i danas – odgovaram. – Ali tek popodnevnim ili večernjim vlakom. Jutro im ne godi, pa radije putuju dalje.

* * *

Vlak je dolazio u četiri poslije podne. Dočekujem ga stojeći na visokom drvenom peronu. Osim ljudi koje poznajem iz vagona izlaze još četvorica nepoznatih. Jedan neobrijani desperado u meksičkoj nošnji, naoružan puškom i revolverom, za-

tim dva dobro odjevena tipa, koji putuju zajedno. Na prvi pogled nemaju oružja, ali kaput onog većeg sumnjivo je izbočen. Četvrti je izraziti kauboj srednjeg rasta, koji se lagano njiše u hodu. Da slika bude potpuna, izbacio je na peron čak i svoje sedlo. On nosi dva nisko obješena revolvera, čime se ne opterećuje nijedan kauboj koji se pošteno bavi svojim poslom.

– Dobro došli u Waco, gospodo – prilazim im i promatram reakcije na svoj pozdrav.

– Grad vas pozdravlja i drago mi je što ste odlučili ovdje sići...

– Dosta je šale, šerife – progundao je desperado. – Što hoćete od mene?

– Samo nekoliko riječi svakom novom gostu. Nošenje oružja dopušteno, pucanje bez potrebe zabranjeno. A i ubijanje građana bez nekog važnog razloga – naglašavam. – Imajte na umu da dobivam po stotinu dolara za svakog koga otpremim pogrebniku. Pijanima ne točimo alkohol. Sad do viđenja i dobru zabavu. U gradu postoji hotel koji vas nestrpljivo očekuje.

Kauboj me zamišljeno gleda i žvače opušak cigare koja je već davno ugasila.

– A što rade sa šerifima koji su previše razmetljivi u ovom vašem lijepom gradu?

– Slušaju ga – smijem se i pokazujem mu zube. – Ili odlaze pod ledinu.

– Ostat ću ovdje nekoliko dana – kesi se i on. – Baš me zanima kako to funkcionira.

Prijateljski mu klimam i odlazim. Ako ovaj poživi do nedjelje, zadat će teških briga cijelom Wacu, ili ja više ne mogu procijeniti ljude.

* * *

Danas je četvrtak. U grad se počeo uvlačiti nemir i nespokojstvo. Osjećam to, navikao sam. Građani to još i ne zapažaju. Jednostavno ne znaju zbog čega su jutros neraspoloženi. Dobro poznajem te simptome, doživio sam ih već nekoliko puta u drugim mjestima, a sad ih pratim znatiželjan kao promatrač sa strane.

Prošla je noć bila uzbudljiva. Dvojica jučerašnjih došljaka naselila su se u »Orijent« i odnijela, našim boljim građanima oko osam hiljadarki. Oko ponoći bankar Randy Stone dotrčao je u moju kancelariju.

– Opljačkali su nas, šerife. Zahtijevam da ih uhapsite. To im ne bi uspjelo da nisu varali.

– Kakvim dokazima raspolažete?

– Nikakvim...ali to je očigledno...

– Vi zbijate šalu sa mnom, Stone. Ali evo mog prijedloga. Vratite se i kartajte do zore. Prije ili poslije varalice će se odati. Onda mi javite.

Bijesno me pogledao i krenuo prema vratima.

– Hej, Stone! – vikuno sam.

– Možete prokockati sve osim mog novca koji je u vašoj banci. Ogulio bih vam kožu kad biste i to spiskali.

Sat zatim počela je pucnjava. Otišao sam u salun »Alamo«.

Desperado je mecima otvarao boce viskija. Bio je već dobrano pijan. Odalamio sam ga po glavi i dao ga otpremiti u zatvor, a »Alamo« sam zatvorio do nedjelje. Dalje me se ne tiče.

Moj kauboj neprekidno se skiće gradom. Kamo god krenem, naletim na njega. Ljubazno se smiješi, a ja mu uzvraćam. Siguran sam da on najviše uznemirava Waco. Svakome zuri ravno u oči, svima se podruguje, a pri tom gladi prstima drške revolvera. Neprekidno vuče za sobom dva komada vrlo nisko obješenih pucaljki.

U deset me posjetio Oscar Price.

– Šerife, može li se poništiti sporazum koji ste sklopili s onom dvojicom budala?

– Ne može. Odlazim u nedjelju.

– Siguran sam da bi bilo uzalud moliti vas da ostanete. Tip kao vi mogao bi se smijati ako započnem o osjećaju dužnosti, obrani zakona i tako dalje.

– Već se smijem, Price.

– To sam i očekivao. Ali mi možemo urediti stvar novcem. Koja je vaša cijena da ostanete do kraja godine?

– Dvostruka. Dvostruka od one koliko ste mi još bili dužni da ostanem do kraja druge godine.

– To nije pretjerano – kaže on zamišljeno. – Waco je to zaslužio. Osim toga, ionako ćete nositi glavu u torbi. Razgovarat ću s ostalima.

Waco je miran grad. Pucanj bilo gdje u njemu mora se čuti

do mog ureda. Price se naglo zaustavio na vratima.

– Hej, što je to?

– Revolverski pucanj – kažem dok trčim kroz ured. – To-liko ste omekšali da ni to ne raspoznajete.

Na cesti pred Newmanovom prodavaonicom stajao je kauboj široko razmaknutih nogu i polako se klatio naprijed-natrag. U lijevoj je držao revolver okrenut prema zemlji. Nekoliko metara od njega kleči u prašini moj pomoćnik Kalb i stenje. Njegov lijevi rukav natopljen je krvlju.

– Tedy! – obraćam se dječaku. – Trči po liječnika!

Ne obazirem se na kauboja, zaustavljam se nekoliko metara pred njim i okrećem mu leđa. Preda mnom je blijedi Newman na vratima svog dućana, a iza njega se natiskuje nekoliko žena, njegovih mušterija. Čujem kako ljudi pritrčavaju, ali ne obraćam pažnju na njih.

– Neka netko Kalba unese u dućan i položi na stol – rekao sam i tek onda se okrenuo revolverašu.

– Uhapsite ga, šerife! – viknuo je Newman glasom koji je od uzbuđenja posao piskutav.

– Poslije ćete doći na red – prekidam ga. – Da čujem vašu priču, dragi naš goste. Ako me ne bude zadovoljila, proći ćete mnogo gore od mog pomoćnika.

Revolveraš se ljubazno smiješi. Sprema revolver u korice i podigne ruke daleko od držaka.

– Vaš pomoćnik? Ne znam... Ne znam... izišao sam iz duća-

na kad mi je ova budala pritisnula cijev puške u leđa. Pitam ga što mu je, do vraga, a on samo gunda neka idem naprijed i glas mu pri tom dršće. Mislio sam da je to neki lokalni pljačkaš-početnik.

– I onda?

– Ništa. Okrenuo sam se, skrenuo mu pušku i opalio jednu vruću. Može biti sretan što je preživio.

– Ostanite ovdje – rekao sam i okrenuo se Newmanu koji je upravo pokušao ući. – Zar ne znate zašto je Kalb zaustavio čovjeka?

– Ja, ovaj, mene se ništa to ne tiče. Zapravo... evo, bio je bezobrazan prema gospodi Cohen, pa sam poslao po Kalba. Pa on je pomoćnik šerifa.

Osjećam kako u meni raste bijes. Kalb je kukavica, ali ne i budala, on je zacijelo shvatio u kakvu se opasnu igru upušta, ulog je sigurno bio velik. Pokušavam pogoditi.

– Vi ste mu, Newmane, svakako rekli da ja odlazim, pa mu se evo pruža prilika da se istakne i zaradi šerifsku zvijezdu?

– Odakle... – sav se zbunjuje. – Pa da i jesam, što se to vas tiče? Radim što me je volja.

– A to bi Kalba stajalo života da mu se ovaj gospodin, što stoji iz mene, nije smilovao.

– Vi ste poludjeli – u glasu mu osjećam histeričan prizvuk.

– Vaša je dužnost da uhapsite ovog revolveraša jer je ranio čovjeka od zakona.

– Zavežite, Newmane – pripremam mu završni udarac. – Kalb se zaboravio predstaviti i

čovjek je djelovao u samoobra- ni. A sad nestanite unutra dok vas nisam uhapsio zbog podstrekivanja na nered i nasilništvo. Uostalom, pazite što govorite. Ja odlazim za tri dana. Ako mi ovaj džentlmen ne bude dotad dao povoda da ga ubijem, naći ćete se s njim oči u oči.

Ostavljam Newmana, koji blijedi, ukočen kao kip, i prilazim revolverašu: – Što ste rekli našoj ljepotici, prijatelju?

Širi ruke kao da se čudi:

– Samo sam je pitao bi li pošla sa mnom ako ubijem njenog starog.

– Samo to? Naravno, šalili ste se?

Smijem se, smije se i on. Zapažam da jedan drugome zuri- mo u oči, lagano ukočeni.

– Naravno! Samo sam se ša- lio.

– To sam i mislio čim sam vas ugledao. Vi ste sušta dobroćudnost. – Moje lice zrači iskrenošću, ali se momak uozbi- ljio. Počeo je sumnjati da mu se rugam. Ne dajem mu vremena da razmisli:

– Znate što – predlažem – vi i ja moramo se bolje upoznati. Hajdemo u »Orijent« na čašicu, a ja ću vam ispričati kakve su vaše mogućnosti da postanete šerif u ovom gradu... naravno, ako to doživite. Tamo me mrze, pa nema razloga da zavole onoga koga ja dovedem.

– Hajdemo – rekao je i opustio ruke niz bokove.

Polazimo usporedo, sredinom ulice, a na svojim leđima osjećam užarene poglede. Srećom to još ne ubija.

Anna i Tedy stoje na drugoj strani ulice i začuđeno nas promatraju. Tvrdim da sam idol ovog dječaka i on ne može razumijeti zašto sam ljubazan prema čovjeku koji je uz mene. Anna me gleda ravno u oči i pokušava pogoditi moje namjere. To je nemoguće jer ih i sâm ne znam. Hoću da ovaj revolveraš zaplaši grad, a godi mi igra živaca koja počinje između mene i tog čovjeka.

— Hej, ova nije loša — tiho zvizne i krene prema Anni. — Samo časak, šerife, zanima me kakvi su poljupci ove djevojčice. Nije protiv zakona ljubiti djevojke, zar ne?

Ne pokušavam ga zaustaviti. Brzo se odmičem u stranu da bi ono dvoje ostalo izvan linije vatre. Udaljenost ionako ne igra nikakvu ulogu. Anna je zaprepaštena mojim povlačenjem i približavanjem ovog čovjeka. Teddy je stisnuo šake. On će se baciti na tipa ako mu samo dotakne sestru, a onda se može oprostiti sa životom.

Čovjek je sad samo pet-šest metara od Anne. Već je podigao ruku. Nasmiješio sam se i rekao tiho, ali vrlo jasno: — Nemoj!

On zastaje. Ne kreće se, a ruka ostaje ispružena naprijed. Čas kad će je spustiti bit će najopasniji. Ovaj nije navikao primati zapovijedi.

— Tako dakle... — kaže i polako spušta ruke. — Znači, zainteresirani ste za djevojku. Prilazi mi i proučava moje lice. Ta hulja zna svoj posao.

— Nismo li pošli na čašicu?

— Naravno — odgovaram. —

Oprostite zbog zadržavanja. Vi ionako odlazite za tri dana, ako sam dobro čuo. Strpit ću se do tad.

Poigrava se mojim živcima. Razočarat ću ga, ja ih i nemam.

— Pokušajte. To nije dugo, a hrana u hotelu je dobra. Poslije mog odlaska cijeli Waco je vaš.

Te večeri Milt Newman bio je vrlo glasan za svojim stolom. Napokon se potvrdilo ono što je uvijek pričao o šerifu Braseu. Deseci ljudi čuli su na ulici kako je prijateljski razgovarao s onim nepoznatim revolverašem i stavio mu na znanje da poslije njegova odlaska ima slobodne ruke.

— Šerif je gori od njega — rekao je svečano. — Ovdje je držao red samo zbog novca, a ne zato što poštuje zakon.

Pogledao je prema Anni, suguran da će mu se suprotstaviti. Ali djevojka je sjedila oborena pogleda i nije progovorila. Teddy je bio vrlo zbunjen i zapupren i pokušao je obraniti čovjeka kojem se oduvijek divio:

— Ali on je zabranio onom... da dodiruje Annu, tata — ja sam to čuo. — Čovjek ga je odmah poslušao.

— Šuti, Teddy — prekinula ga je djevojka. — Neću da govoriš o njemu.

Međutim, Newman nije hito propustiti priliku da u očima svoje djece do kraja ponizi čovjeka koga je mrzio.

— Zabranio je jer je za to plaćen, do nedjelje. Uostalom, tko nam tvrdi da to sve nije igra? Možda se oni poznaju otprije.

– Pretjerao si, Milte – prekinula ga je supruga. – Brake može biti čovjek na svoj način, možda je neotesan i bezobziran, ali znam da nije nepošten.

– Smatram da se sad pokazao u pravom svjetlu – ustrajao je Newman tvrdoglavo. – Ja sam imao pravo.

III

Petak je. Jutros sam ubio esperada. Zvao se Juan Bravo. Podlo pseto izvuklo je revolver istog časa kad sam mu ga vratio. Predvidio sam to i ispraznio. Trebalo je vidjeti njegovo lice kad je začuo škljocanje. Pomislio sam da mu je došao posljednji čas života ali ja sam to malo otegao. – Izidi na ulicu, magarče – rekao sam. – Napuni ga i bori se za život.

Moja mirnoća ga je zbunila. Vidio sam da ga obuzima strah. Oči su mu zvjerale amo-tamo ispod zavoja koji mu je namjestio liječnik Prevost kad sam ga pretprošle večeri raspalio kundakom revolvera.

– Ja odlazim – izjavio je i okrenuo se prema vratima. – Ništa nisam učinio. Odležao sam svoje...

– Vani ćeš napuniti revolver i braniti se – rekao sam grubo.

– Nitko me nije pokušao ubiti a da je pri tom ostao nekažnjen. Zato sam još živ.

– Ja neću...

– Hoćeš, ili ću te osakatiti. Sigurno imaš dovoljno rodbine koja će te hraniti do kraja života. Izlazi, neću da ovdje zaprljaš pod!

Skočio sam prema njemu, a

on je doslovce istrčao na ulicu. Taj čovjek, koji je sigurno već sudjelovao u mnogim okršajima i ubio, sad je bio na pragu očaja. Drhtavim prstima jedva je ugrurio metke u otvore bubnja. Kako će povući revolver? Vratio sam se unutra i potražio bocu meksičke rakije koju sam jedanput oduzeo nekom pijancu. Izišao sam i dobacio mu je.

– Drži! Jedan gutljaj da dođeš k sebi.

Pogledao me iznenađeno. Onda je u nekoliko dugih gutljaja ispio više od polovice. Pažljivo ju je spustio na zemlju i uspravio se. Izgledao je drugi čovjek.

– Nisi ti ni tako loš, hombre – nasmijao se hrapavim glasom. Prljavim rukavom obrisao je usta i mokru bradu. – To je sve što mi je trebalo. Ostatak ću ispiti za tvoju dušu kad te sahranim. Nikad ne riskiram bez potebe. Zato sam još živ. Nisam dopustio da povuče prvi. Trgnuli smo u isto vrijeme, ali kad sam ja opalio, njegov je revolver bio još u koricama. Raširio je ruke, a onda se smotao prema naprijed i pao na glavu tako da je vjerojatno slomio vrat. To još nikad nisam vidio.

Navukao sam rukavicu i pretražio mu džepove. Taj je jadnik bio bez prebijenog centa. Revolver je bio dobre kvalitete i očito mnogo upotrebljavan. Njime je zacijelo zaradivao kruh svagdašnji. Izvukao sam dvadeset dolara iz vlastitog džepa i utakao u džepić masnog prsluka. Stari Billy, pogrebnik, već zna što će dalje.

Kad sam se uspravio, opazio sam da nas dvojica, leš i ja, nismo više sami. Revolveraš je stajao malo podalje u sjeni topole i žvakao svoj opušak.

— Rano ste počeli, šerife.

— Ovaj je za doručak — rekao sam. — Nastojte da ne nalletite prije ručka. Bilo bi mi pre-više.

Stajao je raširenih nogu i ruku spuštenih niz tijelo. Samo po ubrzanom disanju moglo se zapaziti da je uzbuđen. Čitao sam ga kao knjigu. Izgarao je od želje da me izazove, ali moja ga je mirnoća zbunjivala. Pitao se nije li ipak naišao na onog na kog svi mi jednog dana moramo naići. Na bržeg od sebe. A trebalo je izdržati još samo dva dana pa da ja odem i on ostane isključivi gospodar ovoga grada. — Opustite se, prijatelju — kažem. — Do videnja. Odoh da očistim pucaljku.

Jučerašnjim večernjim vlakom stiglo je osam ili devet putnika, hrpa protuha nižeg kalibra, svi ispod razine Juana Brava, koji sad leži u prašini pred zatvorom. Kad sam im održao predavanje na stanici, dvojica su odmah legla u travu da dočekaju jutrošnji vlak, a ostali su se doklatili u Waco. Jutros su još dvojica otputovala. Preostala šestorica vjerojatno čekaju da se otvori koji od jeftinih saluna.

* * *

Gospoda Newman žurila je niz ulicu obasjanu žarkim prijednevnom suncem. Pred zatvorom je načas stala kad je opazila tamnu mrlju u prašini.

S naporom je otrgla pogled i popela se na trijem pred zatvorom.

— Gospodine Brake!

— Tko je? Hej, dobar dan, gospodo Newman!

— Oh, to ste vi, Coopern. Gdje je gospodin Brake?

— Tko, naš šerif? Otišao je posjetiti Kalba. Nije mu baš sjajno, znate, izgubio je mnogo krvi. Da sam ja bio na njegovom mjestu...

— Možda biste bili mrtvi — rekla je žena oštro. — Svakako treba znati za što je sposoban i ne treba da pokušava ono što je preko njegovih snaga.

— Hm...da. Naravno da imete pravo. Što sam ono htio reći...da, šerif je otišao Kalbu, gospodo.

— Hvala, Cooperu, do videnja. I poslušajte moj savjet: ne dajte se ni od koga nagovoriti da poduzmete nešto slično kao Kalb.

— Hej, što mislite? Vaš suprug...

— Do videnja.

* * *

S Kalbom nije dobro. Opasnosti po život nema, ali njegova će ruka, ako je ne izgubi, zauvijek ostati neupotrebljiva. Metak ju je pogodio posred zgloba i razmrskao kost. Njegova je žena bijesna na Newmana i ne mogu reći da griješi. Uvjeravam je da grad jedva čeka kako bi pomogao njenom suprug. Izlazim na ulicu.

Newmanova supruga polazi prema kući, pa joj žurim u susret. Rekao sam već da mi je ta

žena simpatična, pa joj želim prištedjeti neugodnosti.

— Gospodo, molim vas ne ulazite.

Gleda me podignutih obrva. Shvatila je.

— Ja tražim vas gospodine Brake. Znači da Newmanovi nisu dobrodošli u ovoj kući? Misle da je moj suprug kriv za nesreću koja ih je zadesila.

— Kriva je Kalbova glupost. Morao je bolje procijeniti protivnika. — Ja dobro znam tko je kriv, šerife. Nije potrebno da me štedite.

Stavljam šešir na glavu i polako krećemo prema središtu. Korača uz mene, sitna i zamišljena, vidim da se bori sama sa sobom.

— Počnite.

— Šerife, onaj čovjek... — zastala je ne znajući kako da ga nazove — pokazao je neke namjere prema Anni, zar ne?

— Da.

— Vi ste ga spriječili, ali u nedjelju odlazite?

— Da.

— Kad vas više ne bude, ovdje u gradu ne postoji čovjek koji ga može spriječiti da učini što hoće. Tko zna što može uraditi s Annom. Imam li pravo?

— Imate.

Bespomoćno je ušutjela. Potvrdio sam sve njene loše slutnje, a nisam joj pružio baš nikakve nade.

— Vi volite Annu, Brake?

Sad je ona mene zbunila. Nisam se nadao da će postaviti to pitanje, na koje svakako nije željela potvrđan odgovor.

— Možda. Ne znam točno ka-

kvi su to osjećaji. Ponešto različiti od onoga što sam osjećao prema drugim ženama. to moram priznati.

— I Anna voli vas, Brake. Vi to znate.

— Ne.

Iznenadujem samog sebe žestinom svoje reakcije. Zaustavljam se i saginjem da bih je pogledao u oči.

— To nije dobro, gospodo Newman. Nijednoj poštenoj djevojci nije mjesto uz revolveraša. Vi to shvaćate, recite joj. Sami znate kakav bi to paklen život bio... iz dana u dan u neprekidnom strahu. I sigurno je da će najkasnije za nekoliko godina postati udovicom.

— Anna vas voli — rekla je opet. — A ja je dobro poznajem. Uporna je kao i ja, tvrdoglava poput oca. Možda biste promijenili svoj način života...

— Od toga nema ništa — nasmejao sam se tvrdo. — Tako mi odgovara, i tako će ostati. Ni zbog kakve žene neću se mijenjati. Poslušajte me dobro, gospodo Newman. Podite kući i uradite sve što možete da me omrznete pred Annom. Napričajte što vam padne na um, pa vi znate što je najviše može pogoditi. A ja obećavam da ću se za ova preostala dva dana također potruditi, ako budem imao prilike, jasno?

— Razumijem — rekla je tiho.

— Do viđenja, Brake. Možda imate pravo, ali ja ipak mislim da je svakoj ženi mjesto uz čovjeka koga voli, bez obzira na to kakav bio i što radio.

Gledam kako odlazi pognutih

ramena. Žalim je. Začuden sam zbog tog osjećaja, za mene sasvim novog.

Poslijepodne počinje uzbudljivo. Sjedim kod brijača kad unutra upada Cooper. Moj pomoćnik je blijed, muca od uzbuđenja. Zapažam da nema puške, koju obično vuče za sobom.

– Što je Cooperu?

Prepoznaje me ispod sapunice. Počinje govoriti brže no što mu mozak radi, pa zamuckuje da ga jedva razumijem.

– Oni ljudi od jučer, šerife, dodite odmah, provalili su unutra!

– Kamo Cooperu?

– Pa u »Alamo«. Sjećate se da ste naredili da salun bude zatvoren do vašeg odlaska?

– Naravno. I?

– Lupali su na vrata Peteru Moonu, znate. Vlasniku. Nije se usudio otvoriti zbog vas, pa je izašao kroz stražnja vrata i dotrčao do zatvora.

– I tamo je pronašao tebe?

– D-da. Morao sam poći s njim. Uzeo sam pušku ... Morate sami doći, šerife.

– Čekaj, gdje je puška?

Razmahao se rukama i počeo nakašljavati.

– Pokazao sam im zvijezdu i rekao ... sve ono, znate, kako ste me naučili. Jedan je odgovorio da šerifove pomoćnike jede pržene za ručak, drugi da bi mu moj skalp svakako trebao za ... ne znam što. Onda su mi uzeli pušku i izbacili me na ulicu. Sad sami piju, a Moon se ne usuđuje unutra. Šerife, moja puška! Kupio sam je novu, platio sam je šezdeset dolara,

Perem sapunicu s brade. Popodnevno brijanje je završeno.

– Hajdemo po tvoju pušku, pomoćniče.

Kako se brzo sve sazna u tako malom mjestu. Dok koračamo niz cestu, ljudi već izviruju sa svih strana, očekuju gužvu i pitaju se kako ću se ovaj put izvući. A ja gledam kako se vruć vjetrić poigrava prašinom i razmišljam o razgovoru s gospodom Newman.

– Hej, šerife!

Ne volim da me prekidaju kad razmišljam. Međutim, prepoznajem glas pa se zaustavljam. Moj revolveraš stoji pod nekim stablom i vadi iz usta cigaretu.

– Bit će gužve, šerife?

– Zbogom!

– Čekajte, kamo žurite? Htio sam vam predložiti. ... Budući da sam vam onesposobio pomoćnika, uzmite mene. Privremeno, dok se ovo ne riješi.

– Hvala – kažem. – Niste mi potrebni. I ovaj ide sa mnom samo da bi uzeo svoju pušku.

– Šteta – gurnuo je cigaretu među požutjele zube. – Hitno mi je bila potrebna mala vježba sa živim ciljevima.

– Ne brinite, doći će red i na vas.

Ostavljam ga neka razmišlja o mojoj posljednjoj rečenici i odlazim prema »Alamu«.

Iz saluna dopire paklena buka. Vidi se da nisu ozbiljno shvatiti moje upozorenje, i to me smeta. Jedno krilo vrata je potrgano i leži pred kućom, a drugo visi samo na jednoj šarki. U prašini je i potrgani papir na

kojem piše da je salun privremeno zatvoren po nalogu šerifa Brakea.

– Podigni ga, Cooperu, i pribij na vrata gdje je bio.

Čovjek se sagnuo, ali je naglo povukao ruku kao da se opekao. Metak mu je odnio papir gotovo iz samih prstiju. Na vratima »Alama« stoji čovjek i široko se smije. U ruci mu je revolver, iz koga izlazi tanki pramen bjeličastog dima.

– Dobro nam došli, šerife. Imate li i vi neku pušku za nas?

Idem prema vratima, dugim brzim koracima. Čovjek je pomalo zbunjen, ne zna kakve su moje namjere. Ne spušta revolver, ali ga i ne napinje. Prolazim sasvim blizu njega i kad sam već prošao korak dalje, naglo se okrećem, hvatam zglobove desne šake, udaram ga i okrećem mu ruku na leđa. Prije no što ga je ispustio, revolver je opalio i metak je prošao kraj njegova uha i udario u trošan strop. Odozgo se spustio oblak prašine.

– Moone, ubit ću te ne očistiš li taj brlog! – zaurlao sam. Svinuo sam jače čovjekovu ruku. Jauknuo je i zateturao korak naprijed.

Iza svog zaklona vidio sam cijeli salun. Nekoliko gradskih protuha sjedilo je za stolovima. Došljaci su bili za tezgom naslonjeni leđima. Ima tu svakakvih tipova, ali ja imam dojam da se oni međusobno poznaju. Utoliko gore! Neki su još imali boce u rukama, ali su dvojica-trojica već spustila ruke na revolvere.

– Ušli ste ovamo iako sam zabranio – rekao sam brzo ne dajući im vremena da se snađu.

– Zato ćete biti kažnjeni. Ako se usprotivite, pucam odmah. Bit će ubijena prva četvorica. Ti, ti, ti, i ti, crveni. I, naravno, ovaj džentlmen kojim se služim kao štitom. Jasno?

Nastaje tišina. Odnos snaga je šest prema jedan. Ali ja imam zaklon, a možda su počeli vjerovati i u priče koje su o meni čuli.

– Otpustite opasače, neka padnu na pod. Brže. Takooo! Prva trojica neka iziđu, slobodni su. Revolvere ćete dobiti poslije. Druga trojica popraviti će vrata koja ste potrgali, ili će na dva dana u zatvor. Ovaj džentlmen koga držim za ručicu svakako ide sa mnom.

Povlačim svoj štit u stranu. Ruku svijam jače, pa uhvaćeni poluglasno stenje i psuje.

– Hej, stanite! – vičem ljudima koji izlaze. – A ono što ste porazbijali? Svatko neka ostavi deset dolara.

To im je najteže. Ali sad nemaju kud jer njihovi revolveri leže na podu. Jedañ pokušava izigravati gluhog i nastavlja prema vratima.

– Ako ne platiš, zaplijenit ću ti revolver.

Vraća se psujući i baca novac na tezgu. Prekratko, pa srebrnjak pada na pod. Naglo se saginje, ali umjesto novca ruka hvata držak jednog od revolvera.

Mogu mu smrskati šaku, ali ovoj je rulji potrebna ozbiljna opomena. Ljevicom jače svinem

ruku svom čovjeku i opalim. Ako je i kriknuo, to se nije čulo od pucnja. Njegov je šešir odletio u kut prostorije, a on se izvalio na pod krvave glave.

Časak je sve mirno, ljudi su ukočeni. Onda jedan kaže: – Možda još...

– Mrtav je – prekidam da. – Izlazite kako smo se dogovorili. Moj pomoćnik će pobrati vaše oružje i donijeti ga u moj ured. Kad popravite vrata, možete doći po revolvere. Za ovoga ne brinite. Pogrebnika plaćam ja.

Prema zatvoru kreće čudna povorka. Naprijed uhapšeni, nekoliko koraka iza njega ja, a na kraju se vuče Cooper natovaren s desetak opasača s revolverima i svojom puškom. Ljudi nas gledaju šutke. Vjerojatno se pitaju neće li propalice naplatiti svoja poniženja kad odem iz Waca. Možda, ali to me se ne tiče. Ja radim za plaću, a ne iz samilosti.

Moj znanac, revolveraš, sjedi na stubama zatvora i puši. Čudno kako se taj čovjek uvijek nađe tamo gdje ja nešto poduzimam.

– Zdravo, šerife – miče se da bismo mogli proći. – U ovom gradu nikad nije dosadno.

– To nije vaša zasluga, čovječe – kažem dok jednim okom pazim na njega a drugim na čovjeka koga Cooper zaključava u ćeliju.

– Za sada nije, priznajem, – smije se. – Proučavam vaš sistem rada.

– Ne zanima me jeste li zadovoljni.

Dobro raspoloženje iznenada ga ostavlja. Glas mu postaje oštar:

– Već se dva dana pitam odakle mi strpljenje da vas ne napunim olovom, šerife. Možda sam znatiželjan, zanimljiva ste ptičica.

Osjećam da blefira. Ali ja ne, svejedno mi je hoćemo li pucati sad ili za dva dana, osjećam da do toga mora doći. Odgovaram mu tako da će se teško moći povući.

– Sad ste mi dosadili. Gubite mi se s očiju dok niste dobili nogom u stražnjicu.

Lice mu blijedi naočigled, a desna ruka lagano podrhtava. Kad progovara, gotovo šapće:

– Da se niste zabunili, šerife Brake? Zar ne razumijete da ne razgovarate s jednom od onih petparačkih propalica?

Nisam baš siguran da taj čovjek nije dovoljno brz za mene. U njemu zacijelo ima nekih ubilačkih kvaliteta. Ipak ga s mnogo dobre volje tjeram do granice strpljenja.

– Dosta brbljanja – prekidam ga. – Odlazite, postajete sve dosadniji. Možda vam moram opaliti koju zaušnicu pa da shvatite?

Prevršio sam svaku mjeru, ali posljednja rečenica više nije djelovala. Savladao se silnim naporom i nasmiješio pokazujući jake požutjele zube, nalik na vučje.

– Shvatio sam, Brake – rekao je. – Odlučili ste da me ubijete i sad tražite priliku. Pre-

više ste vjerni zakonu da biste samo tako pucali u leđa. Zato pokušavate pošteno i pouzdajte se u svoju brzinu...

— U hotel na spavanje — narđujem. — Dojenčad mora spavati poslije ručka. A možda i pobjegnete na vrijeme.

Oko nas se skupljaju ljudi koji gutaju svaku riječ, ali on se ne da izazvati.

— Slušam... slušam — uzmiče podignutih ruku. Ili se doista boji, ili glumi. S tim još nisam načistu. Ali znam: tog se čovjeka moram otarasiti.

IV

Iz poslijepodnevnog vlaka tog se dana iskrcao priličan broj ljudi. Šerif Brake nije ih dočekaao na stanici i neki su pomislili da mu situacija izmiče iz ruku. Predvečer više nije bilo slobodnoga kreveta u hotelu, a u sumrak su svi saluni radili punom parom. U »Oriјentu« je bilo više stranaca nego domaćih. Cooper je došao u »Alamo« i rekao Moonu neka otvori lokal. Nekoliko puta u toku noći odjekivala je pucnjava, ali nije bilo poznato da je šerif bilo gdje intervenirao. Liječnika su pozivali dva puta da previje ranjene, a ujutro je pogrebnik bez ceremonije pokopao dvojicu poginulih.

Svi postradali bili su stranci, ali to nikoga nije tješilo jer su se građani ionako povukli u svoje kuće. Ipak će jedanput morati izaći, a onda mogu svakog trenutka postati mete razularenih revolveraša.

Dok je većinu mučila glavo-

bolja, oni najhrabriji i najodlučniji izvukli su revolvare koji su već punu godinu ležali u ladicama i podmazali puške. Djeca su bila uzbuđena, a žene zabrinute.

— Kad bi barem Brake ostao...

Sve češće čuo se taj uzdah, a i pitanje: gdje je šerif? Možda više i nije živ...

* * *

Subota je. Ustajem iz postelje u hotelu poslije jedne od najčudnije provedenih noći otkako sam šerif. Rano sam se uvalio u sobu, dok je u gradu praštalo. Čuo sam i pucnjavu, i galamu, u hotelu su lupali i psovali sve do zore, ali se na to nisam obazirao.

Umiven i dotjeran silazim niz stube i nailazim na prvu gužvu. Dolje je Oscar Price, koji se kod udovice Baxter raspituje za mene. Predvorjem tumara nekoliko nepoznatih njuški. Jedna prilazi Priceu i jednostavno premješta cigaru iz njegovih usta među svoje zube.

To me zainteresiralo, jer Price nije čovjek koji će dopustiti takvu bezobraštinu. Njegova ljevica opisuje munjevit polukrug. Price ima šaku poput malja, pa kad je pogodio čovjeka u bradu, podigao ga je s poda. Propalica je odletio preko stolova prije nego što će leći na pod. Onda se polako osovio na sve četiri pljujući krv i zube.

Ustaje uz pomoć stupa i vrti glavom da bi mu se razbistrio pogled. Price mu je već okrenuo leđa, i to je pogreška koja ga može stajati života, jer nema

posla s džentlmenom. Međutim, zato sam ja ovdje. Kad je hulja podigla revolver, prostrijelio sam mu šaku po sredini, bez ikakve opomene.

Dok urla od bola i previja se kao crv, munjevito pucam u jednoga koji je također povukao. Još jedan je pokazao takvu namjeru, ali sad samo grčevito guta pljuvačku, a ruke drži visoko i daleko od revolvera. Dvojice preostalih kao da se to sve ne tiče. Zacijelo nisu iz iste družine.

– Tražili ste šerifa, gospodine Price? – pita udovica Baxter ledenim glasom. – Evo ga upravo se najavio.

– Hvala vam, Brake – kaže Oscar. – Da se niste pojavili, ova bi me mrcina ubila.

– To bi se moglo pripisati vašemu glupom ponašanju – odgovaram ledeno. – Ne volim pucati da bih raščistio tuđe gužve. Jednog sam ubio, a drugog ranio zbog vas.

– Zar sam morao dopustiti da mi vadi cigaru iz usta?

– Ni govora. Ali morali ste ostati licem prema njemu i, do vraga, sami nositi revolver da se možete braniti. Zar vam je potrebna dadilja ili tjelohranitelj?

S naporom guta pilulu i svladava se da ne odgovori preostro. Izlazim na ulicu, a on me prati u stopu.

– Nisam došao da se svadam, Brake – kaže i ogledava se.

– Riječ je o našem jučerašnjem razgovoru. Zamislite, ove naše budale još i sad ne uviđaju koliko ste nam potrebni. Ne pri-

staju čak ni na svotu koju smo vam dosad plaćali.

– Odlično – smijem se. – Ni ja ne pristajem.

– Kratkovidne budale. – Price ostavlja hladnokrvnost. – Mrzim budale koje ne vide dalje od nosa. Onaj ishlapljeni Cohen nešto brblja kako će sad njegova apoteka proraditi punom parom. A Newman, taj vas ne može smisliti. Što ste mu, do vraga, učinili? Još nisam vidio čovjeka toliko zaslijepljenog mržnjom.

– Eh, to ni ja ne razumijem.

– Da nije zbog Anne?

Zaustavljam se i upirem prstom u njegova prsa.

– Ne isplati se biti previše znatiželjan, Price. U svakom slučaju, ja sutra napuštam Waco, pa sve to nije važno.

Neko vrijeme koračamo šuteći, zaokupljeni svaki svojim mislima.

– Brake?

– Što hoćete?

– Gdje je onaj čovjek... onaj koji je ranio Kalba?

– Što time mislite?

– Od jučer poslijepodne nema ga u gradu.

– Sigurni ste?

– Apsolutno. Imam nekoliko ljudi koji mi javljaju sve što se događa. Kupio je konja i odjahao prema Brazosu.

– Bez prtljage?

– Kod Newmana je kupio hrane za tri dana.

Stao sam i unio mu se u lice.

– Price, zašto mi to već jučer niste javili?

– Pa... nisam bio siguran.

Čak sam pomislio da se vas dvojica poznajete.

– To prilično mijenja situaciju, Price. Budite sigurni da ćete ga ponovo vidjeti.

Price zamišljeno crta vrhom čizme u prašini.

– Ne znam što vi mislite – kaže. – Ja imam dojam da je taj čovjek opasniji od cijeloga ovoga krda koje se uvalilo u Waco.

– Čini mi se da vas dojam ne vara – priznajem.

– Bojite ga se?

– Ne – odgovaram i znam da ne lažem samom sebi. – Međutim, nisam bio sasvim siguran da sam bolji od njega. Zato sam sukob s njim ostavio za kraj. A sad... on je nestao, a ja mu čak ne znam ni ime.

– Lennon, Bruce Lennon – kaže Price mirno. – Zovu ga i Lešinarom, jer iza sebe ostavlja... leševe.

– Lešinar... čuo sam za njega, Price. Vidjet ćete ga opet. U ponedjeljak, kad mene više neće biti u ovom gradu.

* * *

Prijepodne je proteklo mirno. Stranci su spavali oporavljajući se od pijanke, a građani su to vrijeme iskoristili da obave svoje poslove. Ljudi su na brzinu prelazili iz kuće u kuću, došaptavali se i prenosili vijesti. Žene su provirivale iza zavjesa i pazile da djeca ne istrčavaju na ulicu. Neki koji prije nisu nosili oružje sad su opasali revolvere. Drugi su ih skinuli da ih nitko ne bi mogao izazvati da povuku.

Oko podne ulice su ponovo

opustjele. Onda su se pojavile nepoznate osobe, koje su tumačale gradom zabadajući nos svakuda. Neki su se malo dotjerali, ali su neki mogli zastrašiti samim izgledom. Prljavi i odrpani, ali ne bez novca, svi do zuba naoružani. Poneki je vukao i pušku.

Neki su počeli piti odmah, a neki tek poslije ručka. Zaigrali su poker i bacili kocku, a oni koji nisu igrali, zauzeli su promatračka mjesta oko stolova.

* * *

Moj je konj u malom oboru iza zatvorske zgrade. Poslije ručka kažem Cooperu neka se zaključa u zgradu i ne izlazi ako ga bilo kamo pozovu.

– Bez brige, šerife. Nisam lud kao Kalb!

– Glupav si, ali nisi lud – pozdravljam ga i uzjahujem konja.

Odlazim prema rijeci uobičajenim putem, pretpostavljam da sam neprimijećen. U travi nema tragova, ali tek što stižem na pješčanu obalu Brazosa, opažam otiske kopita. To je cijelo konj onog Lennona. Korakom jašem uporedo s tragom. Jahač se bio zaustavio na mjestu gdje obično vježbam gađanje.

Ondje je sjahao. Evo, zaustavljao se kraj suhih panjeva koje sam izbušio mecima. Proučavao je i izbušene limenke i štapove koje sam bacao u zrak i lomio ih mecima u letu.

Onda je opet uzjahao i nastavio uz rijeku. Jašem za njegovim tragom sve do brzog potoka koji se ulijeva u Brazos. Ta-

mo tragovi nestaju. Tko zna u kojem je smjeru krenuo taj lukavac?! Uz rijeku, niz rijeku, uz potok? A možda je i prešao Brazos neprekidno jašući u vodi, koja je izbrisala tragove.

Okrećem konja, jer bi dalje traganje bilo besmisleno. »Lešinar« se pobrinuo da ga ne nadem prije svog odlaska. Pa ipak, u svemu tome ima nečeg čudnog. Revolveraš njegova glasa nije mogao dopustiti da sve one jučerašnje uvrede ne budu oprane krvlju. Uostalom, ja sam ga namjerno izazivao samo kako bih bio siguran da se neće dogoditi upravo to što se dogodilo.

Vraćam se u Waco u sumrak. U gradu je bučno kao u košnici. Saluni posluju kao nikad. Cooper još sjedi zaključan u kancelariji.

– Hvala bogu što ste se vratili, šerife – kaže uz uzdah olakšanja. – Price je lupao na vrata i tražio da netko smjesta dođe u Newmanovu prodavaonicu. Demolirali su je.

Živnuo sam.

Newman nije dolazio?

– Nije. Price kaže da taj ne bi tražio vašu pomoć čak ni da je pribijen na stup za mučenje.

– Idem k Newmanu. A ti pušti ovoga što sjedi u ćeliji. Daj mu njegove revolvere, ali prazne.

Propalica izlazi iz ćelije i proteže ukočene udove dok opasuje revolvere.

– No – reče – sad sam se naspavao. Odlazim iz ovoga grada prvim vlakom. Ima li koji večeras, šerife?

– Prekasno – kažem i gledam debeo džepni sat koji mi je poklonila neka plavuša. – Vlak upravo odlazi, a sutra ćeš još biti mamuran kad stigne jutarnji.

– Tko zna – kaže i smije se. – Do videnja, šerife. Bilo je poučno, a vi ne zamjerite.

Kad bih ti nešto zamjerio, onda bih te i ubio, mislim, ali ne kažem. Neka ode u miru.

– Laku noć, Cooperu. Ako noćas čuješ kuknjavu ili pucnjavu, ostani mirno u krevetu.

– Dobro, šerife... hvala, šerife! Nestaje tako brzo da zaboravlja svoju dragocjenu pušku.

U Newmanovoj kući gore svjetla. Kucam na vrata, na njima se pojavljuje Teddy.

– Šerif Brake!

– Naravno, Teddy, što se čudiš? Mogu li razgovarati s tvojom sestrom?

– Ja, ovaj... ne znam – ogledava se i počinje povjerljivo šaptati. – Žene su vam čudne, znate. Prije je bila uvijek protiv tate i branila vas je. Sad je odjednom prešla na neprijateljsku stranu. I to baš onog dana kad ste zaustavili »Lešinara« da je ne napadne. Zar vam to nije čudno.

– Teddy, ja sutra odlazim. Idi i zamoli je da izađe na časak!

– Teddy! S kim to razgovaraš? – javlja se iznutra glas Milta Newmana.

– Sad smo stradali – šapće dječak. Sa šerifom, tata.

Čujem kako je odgurnuo stolicu i gotovo istrčao iz sobe. U polumraku mu ne mogu raspoznati lice.

– Slušajte vi...vi...! – glas ga

je izdao toliko je bijesan. – Sad dolazite ovamo? A gdje ste bili poslije podne, kad je ona rulja koju ste pustili u grad upropaštavala moju radnju? Uzimali su što im se svidjelo, ostalo su uništavali. Gdje ste tada bili, razmetljivče?

– Vi ste me pozvali Newmance?

– Pa... mogli ste doći sami. Cijeli grad je znao što se događa. Opet se pokazalo...

– Prekinite – kažem i odmičem njegovu šaku kojom mi mlatara ispred nosa. – Nisam došao da vas slušam. Želio sam se oprostiti od Anne. Sutra putujem.

– Anna ne treba vaše pozdrave, ni bilo što drugo – pravno me dočekao. Sad je adut u njegovoj ruci. – Odlazite, ona ne želi razgovarati s takvom propalicom.

Ne dam se smesti ni otjerati.

– Vi joj recite da sam ovdje i što želim. Vjerujem da će doći.

– Neće – kaže likujući. – Ne želi čuti ni za vaše ime! Smučili ste joj se onda kad ste kazali onom revolverašu da je može imati kad prođe nedjelja.

– Nisam to rekao niti će je on imati – moj glas je miran, ali u meni kipti. – Pozovite je ili ću je sâm potražiti.

Nije bilo potrebno, jer je djevojka stajala u mraku na dnu hodnika.

– Odlazi – rekla je. U njenom glasu nije bilo ni srdžbe ni žalosti, već samo tihe mržnje, i to me zaprepastilo. – Odlazi i više nikad mi ne izlazi pred oči!

Čudno. Koliko puta su mi že-

ne rekle nešto slično, a ja sam se samo nasmijao. Sad su me te riječi pogodile poput metka. Uzmakao sam natraške i okrenuo se tek kad sam posrnuo niz stube.

Lutam bez cilja duž glavne ulice, koja je neobično bučna. S okolnih rančeva počeli su stizati kauboji pojedinačno i u skupinama. To su iskusni momci, odmah zapažaju da se u gradu nešto dogodilo. Dok me pozdravljaju, osjećam pitanja u njihovim pogledima, ali se ne trudim da sakrijem svoje neraspoloženje.

Razmijeli su se po lokalima i sad će potrošiti svoje tjedne zarade na loš alkohol, ili će im novac dignuti varalice na kartama. Sumnjam da će doći do otvorene pljačke, jer su kauboji poznati kao vrlo složan narod, a ova banda što se doklatila nastojat će ih obraditi na lijep način.

Klatim se od lokala do lokala, ispijam poneku čašicu, nazdravljam nepoznatim protuhama i pijanim goničima s kojima sam prije saobraćao udarcem čizme. Strpljivo skidam prljave šape sa svog ramena i umirujem krčmare koji se plaše da sam došao zatvoriti lokal.

– Sve je u redu... sve je u redu. Neka se momci proveše...

Ne prepoznaju me, a ja ne prepoznajem sebe. Svašta se događa ove noći u Wacu, a ja sve promatram sa strane i ne miješam se. U »Veselom Zapadu« dvojica pijanaca jedan drugome prijetu noževima. Gledaoci se razmiču očekujući moju

intervenciju. Na zaprepaštenje svih, pa i boraca, odlazim odmahujući rukom.

– Neka se momci zabavljaju!

Oni ne znaju, nitko ne zna da lutam gradom i tražim svog čovjeka. Tražim Brucea Lenno-
na »Lešinara«, čovjeka koga moram ubiti prije nego što odem iz Waca. On će se vratiti, mora se vratiti da se osveti za uvrede, da traži moju krv. Mora se vratiti još noćas ili sutra ujutro.

U četiri ujutro, kad se i posljednji pijanac negdje smjestio, vraćam se u svoju sobu. Lennon se nije vratio. Što da radim? Zar da ostavim Annu u rukama »Lešinara«? Vjerojatno prvi put u životu proživljam pravu paniku i očaj. Zar se i ostali tako osjećaju kad se nečega boje?

Uostalom, čemu sve to? Postoji još jedan dan, onaj posljednji, vjerojatno ga je Lennon odredio za obračun sa mnom. To me umiruje. Sad treba spavati. San vraća brzinu i hladnokrvnost.

V

Nedjeljno jutro. Ustajem rano i dotjerujem se. Uvijek sam dobro raspoložen kad ustanem, ni današnji dan nije iznimka. Sad se čudim noćasnoj nervози i zabrinutosti. Svjestan sam i toga da sam zavaravao samog sebe. Lennon »Lešinar« neće doći. Barem ne prije nego što bude sasvim siguran da sam otišao.

Progutat će gorku pilulu uvreda da bi zauzvrat imao grad na raspolaganju. Takav je život. Da bi nešto dobio, moraš nešto žrtvovati.

Silazim niz stube pjevušeći neku pjesmicu. Udovica Baxter prijekorno me gleda.

– Toliko ste sretni što nas ostavljate?

Tapšam je po obrazu i plaćam zaostale račune.

– Ljepotice, učinite mi uslugu – kažem. – Podite gore i spakujte one moje stvarčice. To mi ne uspijeva. Ja ću posjetiti i pozdraviti stare prijatelje. Neka me dobro pogledaju da ne bi zaboravili kako sam izgledao.

– Hoćete li se vratiti?

– Možda... pod stare dane... kad se više ne bude pucalo.

Izlazim kao obično i šećem kao obično, ali danas posljednji put. Ponekog pozdravim, a druge zanemarujem, kao obično. Oni licemjerniji čak mi prilaze da bi mi poželjeli sretan put.

Pred crkvom se skupio sav stari Waco. Stojim po strani i pripaljujem cigaretu da bih dao prilike Priceu da mi pride.

– Znači došao je dan odlaska?

– Ako je danas nedjelja...

– Razumijem. Onda zbogom, šerife. Odlazite kad ste nam najpotrebniji.

– Zbogom, Price... eh, da. Dobro promislite prije nego što odaberete novog šerifa.

Zaustavlja se i prodorno me gleda.

– Ne razumijem što mislite.

– To što kažem. Ne postavljajte odmah novog šerifa, prije dobro pomislite o čovjeku.

– Nisam siguran – kaže polako. Ali mi se čini da vas razumijem. Zbogom.

Tu su i Newmanovi. Spokojno

ih gledam sve dok nisam popušio cigaretu. Svjesni su toga. Newman drži glavu visoko poput ždrebeta, njegova supruga neprekidno gleda u mene kao da me želi hipnotizirati. A Anna bulji u prašinu i gnječi maramicu u ruci. Gdje je Teddy? Ja trebam Teddyja.

Zapažam ga među drugim dječacima i namjerno prolazim kraj njih. Kad sam bio sasvim blizu, momak je bojažljivo pogledao prema ocu, onda mi prišao.

– Mister Brake, žao mi je što odlazite – govori brzo kao da se boji da će ga otac pozvati. – Što god pričali o vama, nije važno. Znam da će se jednog dana dokazati da ste imali pravo.

– Hvala Teddy, ali slušaj me. Moram s tobom razgovarati da nitko ne vidi. Možeš li nestati i za nekoliko minuta doći do zatvora? Važno je.

– Naravno, gospodine! – uskliknuo je od veselja.

Polako šećem širokom ulicom na kojoj sam se toliko puta poigrao smrću. Baš ovdje gdje sad gazim... i tamo kod brijačnice, pa dalje pred »Alamom« i još, i još... tu je prašina prekrila krv onih koji su bili sporiji od mene. Neizbježni popodnevnijetirić koji dolazi iz prerije stvaramale vrtloge pijeska što veselo poigravaju i bježe pred mojim čizmama. Smijem se glupoj sudbini svih onih koji se povjeravaju revolveru. Nisam li i ja naišao na svoj par? Na bržeg momka? Sve u meni govori da je tako. Ali zar i on ne posjeduje taj nagon? Zar mu ne kaže da

me može maknuti kad zaželi? Zašto je onda pobjegao... ili ipak nije. Možda ipak nije...

Ta misao iznenada me potpuno zaokuplja. Ako nije pobjegao, onda me negdje čeka. Čeka da naidem pred njegovu cijev. Ha, to je ideja.

Veselo koračam prema zatvoru, gotovo trčim. Prolaznici zapažaju promjenu na meni i zastaju čudeći se. A ja se smijem i jedva čekam da se doko-pam svoga konja.

Teddy me već čeka. Hvatam ga za ruku i zajedno pretrčavamo stotinjak metara što dijele zatvor od željezničke stanice, kako u ovom gradu zovu baraku iz koje izlazi snop telegrafskih žica.

Stari Nick začuđeno nas pozdravlja i sklanja pod stol napola ispijenu bocu tko zna čega.

– Nick, propalico poznaješ li ovog mladića?

– Naravno, gospodine – čudi se stari. – Pa to je Teddy Newman.

– Odlično! Ovdje imaš dvadeset dolara. Uzmi ih i pazi. Kad ti Teddy donesebrzjav, poslat ćeš ga pa što god bilo u njemu. Slažeš se?

– Za deset dolara poslao bih i optužbu protiv samog sebe.

Na povratku objašnjavam dječaku.

– Teddy ako se onaj čovjek vrati, mislim na »Lešinara«, odmah trči na stanicu. I javi mi na ovu adresu: šerif Bo Turner, Temple. Smjesta ću se vratiti u Waco.

– Ali to niste vi...

– Moj prijatelj, bit ću tamo. I Teddy...

– Molim?

– Ako ne dodem, ako već i danas stradam, čuvaj Annu. Ne-ka ti ne padne na um da mu se suprotstaviš. Uzmi pušku i ubij ga kao psa, iz zasjede. Jesi li razumio?

– Ja... ne znam. Dobro, shvatio sam, gospodine. Uradit ću kako ste mi rekli. Nikog neću slušati, niko neće dodirnuti Annu.

Dječak odlazi ogledavajući se, a ja brzo sedlam konja. Još prije večernjeg vlaka, kojim namjeravam otputovati za Temple, hoću provjeriti ideju koja mi je pala na um.

Upropanj jašem prema rijeci uobičajenom stazom. Ako Lennon čeka u zasjedi, tu je negdje. Nemam vremena da obilazim i pušem. Brzina me može spasiti od njegova prvog metka, a dalje kako kome sreća bude naklonjena.

Kopita odbacuju čuperke trave i komadiće zemlje. Jurim između posljednjih grmova koji šibaju životinju i mene i izbijam na pješčanu obalu. Brazos blista na popodnevnom suncu. Zaustavljam konja, on se propinje i okreće stojeći na stražnjim nogama. Kad su prve dotakle pijesak, potjerao sam ga dalje galopom niz rijeku obigravajući oko dina i rijetkih grmova.

Nigdje čovjeka, niotkud metka koji sam očekivao. Jurim do potoka u kojem je jučer nestao Lennonov trag. Drugih tamo nema. Ako se i vratio, to nije bilo ovim putem.

Smirujem sebe i životinju, koja se kupa u znoju. Vraćam se

korakom uz rijeku, a onda istim ludim tempom od Brazosa do grada.

Moja posljednja nada da se Lennon u međuvremenu pojavio u Wacu brzo pada u vodu. Sve je kao i prije pola sata kad sam otišao. S tom razlikom što saluni već rade punom parom. Odlazim udovici Baxter, dajem joj adresu u Templeu. Svoga konja šaljem na poklon onom jadniku Kalbu. Još petnaestak minuta do dolaska vlaka. Odlazim prema stanici noseći samo sebe i svoj revolver.

Na drvenom peronu okrećem se posljednji put. Naravno, ništa. Nema Lennona. Sutra ujutro, možda već noćas, bit će u gradu. Nema ni Anne. Zašto nije došla? Možda bih ipak odlučio da ostanem, možda...

Na sjeverozapadu, tamo gdje se spajaju dvije sjajne niti tračnica, vidi se najprije oblak dima, zatim svjetlo goleme svjetiljke na lokomotivi. Onda zvižduk i zvonjava kojom strojovođa najavljuje ulazak u stanicu.

Iz vagona silazi čopor najraznovrsnijih tipova, sve bjegunaca sa Sjevera. Danas nema šerifa da ih dočeka. Zvezda leži u ladici, a bivši šerif ulazi u taj isti vlak.

Subota je. Prije pet dana otišao sam iz Waca. Sad ležim u velikoj stolici za ljuljanje u kancelariji svog prijatelja Boa Turnera. On je šerif ovdje u Templeu i već pet dana strpljivo podnosi neugodnoga gosta koji se neuredan i neobrijan vuče po njegovu uredu i povremeno ispija njegov viski.

– Diži se, Alane – kaže Bo s vrata. U ruci drži neki papirić.

– Čini se da je to ono što čekaš.

Skačem na noge, a stolica se iza mene s treskom prevrće. Grabim mu papirić iz ruke, pa ga moram sastavljati da bih mogao pročitati sadržaj brzojava.

•BO TURNER, ŠERIF, TEMPLE

BRAKE, DODITE SMJESTA, TEDDY JE RANJEN.

PRICE•

O.2 Ako je Teddy ranjen, znači da je Lennon pokušao. I vjerojatno se dočepao Anne. Tko bi ga mogao spriječiti?

– Bo, daj mi svoga konja! – urlam.

– Poludio si – kaže i zbacuje moje ruke s ramena. – Jahat ćeš šezdesetak kilometara, a vlak iz Austina dolazi za pola sata.

– Tek za pola sata?

Vrijeme se oteže u beskraj, a zakašnjenje od pet minuta je nepodnosivo. Penjem se na lokomotivu i vlakovođu potkupljujem sa trideset dolara da potjera što brže može. Bačen novac, jer kroz preriju vozi koliko god to kotao lokomotive podnosi.

Dok gledam beskrajnu ravnicu kojom prolazimo, prekora-
vam se što sam ovih dana pio, prekora-
vam se što sam uopće otišao iz Waca ili što nisam Annu poveo sa sobom. Psujem strojovođu jer se zaustavlja u Trojy, pa u Edyju i na svakoj proklesoj stanici koja se nalijepila uz prugu.

Daleko u preriji bliješti Bra-

zos, sad znam da Waco više ne može biti daleko. Iznenada nestaje nemira, osjećam kako se vraća ona prokleta bezosjećajnost i revolveraški mir. Kad se sa zvonjavom počinje miješati škripa kočnica, ja sam opet onaj stari Brake.

Jedini sam putnik koji silazi. I na peronu stoji samo jedan jedini čovjek, Bruce Lennon, •Lešinar•. Sa šerifskom zvijezdom na crnom, kožnatom prsluku.

– Dobro došli u Waco, gospodo – ponavlja moje riječi od prije nekoliko dana i podrugljivo se smješka. – Grad vas pozdravlja i drago nam je što ste odlučili da ga posjetite.

Žvače opušak cigare. Prokletstvo, čini mi se da je to onaj isti koji je imao u zubima one srijede kad je doputovao.

– Kako vidim, poslušali ste moj savjet i dokopali se zvijezde – obraćam mu se. – Dočekujete li svaki vlak, ili ste ovdje specijalno radi mene?

– Dao sam starom Nicku koji dolar da mi ispriča sadržaj svih brzojava – kaže Lennon i kreće prema gradu. – Podimo. Pretpostavljam da niste doputovali da biste ostali na ovom peronu?

– Hajde da vidimo kakav je vaš Waco. Izabrani ste velikom većinom glasova?

– Ne znam, Brake. Pitao sam ih imaju li što protiv i, zamislite, nitko nije imao ništa protiv.

– Kako izlazite na kraj sa strancima?

– Kakvi stranci? Objavio sam da ću svaka dva sata ubiti po jednoga. Smijali su se. A na-

večer nije bilo dosta mjesta u vlaku. Čovječe, ovdje nema nijednog stranca od utorka. Uostalom, i vi ste stranac, Brake. Što tražite ovdje?

Zaustavljamo se i okrećemo jedan prema drugome. Vidim da je napet poput tetive na indijanskom luku. Zadovoljan sam jer osjećam da sam potpuno miran.

– Što je bilo s Teddyjem, Lennone?

– Ah to... dijete su umiješalo u poslove odraslih. Što se njega tiču ljubavne pustolovine njegove sestre, zar ne, Brake?

– Što ste joj učinili, »Lešinaru«? Još sam savršeno miran. On to nije, iako se smješka.

– Zamislite, dođem lijepo u Newmanovu kuću, razbijem bravu metkom, jer nisu smjesta otvorili, i kažem neka mi daju djevojku. Znate, onu s kojom ste se vi zabavljali. Njen stari, stara i ona stoje kao uzeti, nitko ni riječi. Dječaka nema i zato sam bio oprezan. Uhvatio sam djevojčicu za ruku, malo se opirala, ali išlo je. U tom času iza mene »klik«. Dječak stoji s vinčsterkom u ruci i, tako mi svega, ubio bi me da nije zaboravio ugurati metak u cijev. Prostrijelio sam mu noge, onako za opomenu.

Znam zašto tako opširno priča. Siguran je da ću izgubiti živce. Ali i ja to znam. Ostajem miran, iako vjerujem svaku riječ. Još uvijek ne znam dovoljno.

– Što je s Annom? Već sam te jednom pitao, i ako ni sad ne odgovoriš... počeo ću te udarati.

– Hej, samo te to zanima?

Anna je odlično. Nikad u životu nije se provodila kao ovih dana. Dođi da je vidiš, prijatelju, bit će joj drago što si nas posjetio.

Ni on ni ja nismo još pripravnici za pucanje. Njegova osveta još nije potpuna, a ja još nisam saznao što se dogodilo s Annom.

Zato opet krećemo jedan uz drugoga. Sumrak je i ne mogu mu dobro vidjeti izraz lica, ali znam da je podrugljiv i okrutan.

U zatvoru je mrak. On ulazi i čujem ga kako kreše šibicom. Ulazim tek kad je upalio svijeću.

Na prvi pogled nema nikoga. Vrata ćelije širom su otvorena i na prljavom ležaju kao da se nešto pomaklo. Uzimam svijeću sa stola i osjećam kako mi pod prstima puca vosak. Dok polako prilazim postelji, iza sebe čujem Lennonov smijeh.

– Prava divlja mačka – hihoće. – Kako se samo brani. Moram je svaki put pošteno izudarati, onda sluša.

Odmičem poderane pokrivače i preda mnom je ono što je nekad bila Anna. Gleda me raskolačenih očiju, u kojima kao da nema razuma. Kosa joj je raščupana, a jedan obraz otekao. Što je ta jadnica prepatila za ovih nekoliko dana?

Kad sam se uspravio, postao sam svjestan da se sve odigralo točno onako kako je »Lešinar« isplanirao. Ja sam držao svijeću u ruci, a on se povukao natrag, u sjenu. Kad se okrenem, počeo ću pucati.

Smijem se i pitam:

– Čini se da baš nije bilo ugodno, Lennone. Vjeruj mi, ova ne vrijedi mnogo. Ima u gradu jedna mala mješanka. Dodi, upoznat ću te s njom. Nije skupa.

Okrećem se i mirno prolazim prostorijom. Lennon se ukočio, iznenađen mojom reakcijom. Tih nekoliko sekundi dovoljno je da mu pridem. Stojimo licem u lice, a ja mu držim svijeću ispred nosa. Ljevicom.

– Hajde, što čekaš! Pusti ovu da se odmori!

– Čekaj!

Prijateljski ga hvatam za rame i guram pred sobom kroz vrata. Koračamo glavnom ulicom, on još nije načistu sa mnom. Jedanput se zaustavio, ali ja ga vučem dalje.

– Hajde, svratit ćemo u »Ori-jent« da popiješ čašicu za hrabrost.

Dvorana je poluprazna. Za jednim stolom u kutu sjede Price, Cohen i još nekolicina i nešto šapuću. I Newman je tamo, blijed i ispijen.

Kad su ugledali Lennona, prestrašeno su se razmakli. On da ulazim ja i strah prelazi u zaprepaštenje. »Lešinaru« je dosta moje inicijative. Okreće se prema stolu i upozorava re-skim glasom.

– Već sam rekao, nikakvih urota! Ako se budete protivili vlasti, morat ću vas prorijediti. No, što buljite? Moj prijatelj Brake i ja svratili smo na čašicu.

– Dobra večer, gospodo – pozdravljam ih. – Čestitam ovom gradu pametan izbor no-

vog šerifa. Sad imate što ste tražili. – Okrećem se barmenu: – Daj šerifu čašu vode. Potrebna mu je sigurna ruka. Sad, ovog časa.

On se koči.

Shvatio je da sam odlučio, ali on još nije pripravan. Bolje će biti ako kažem: više nije spreman.

– Ovdje, pred svjedocima – kažem. – Nećeš pucati u mene iz mraka, »Lešinaru«.

Malo se povija naprijed, a prsti mu se grče. Ja se i dalje smijem.

– Hajde, majmune, povlači prvi! Dopuštam ti prvi put u svom životu, zato što nosiš zvijezdu.

Munjevito je trgnuo. Vrlo brzo, ali nedovoljno. Opalio je u trenutku kad ga je metak pogodio u lijevo rame, desetak centimetara iznad srca. Snaga udarca odbacila ga je unatrag i bio bi se srušio da nije naletio na tezgu.

– Ovaj je bio za Teddyja – kažem. – A sad jedan za Annu. Metak ga pogada u koljeno. Viče od boli poput djeteta dok se ruši na pod, ali ne ispušta revolvera. Izbijam mu ga pogotkom u šaku.

Urla, ali se ne predaje. Ljevicom poseže za drugim revolverom. Odlučujem da je dosta mučenja i stjeram mu posljednja tri metka u prsa. Lice sam čuvao da bi ostao prepoznatljiv.

Sve to za Annu – kažem mrtvacu. Podižem to beživotno tijelo i prebacujem ga na rame kao vreću.

– Zbogom, gospodo, uzimam

vam šerifa, moram ga nekome pokazati. E, da, Newmane, uzimam vašu kćer za ženu. Ne moram vas pitati, ionako se niste brinuli o njoj.

Okrećem se i odlazim. Njegov glas me zaustavlja na vratima.

— Brake, smilujte se! Što je s Annom? Da li je...?

Gledam tu sjenu od čovjeka i odjednom mi padaju na um mala gospoda Newman i Teddy, koji negdje leži s prostrijenim nogama.

— Ne brinite, Newmane, dobro je — lažem vrlo uvjerljivo.

— Ova hulja samo ju je držala zatvorenu u ćeliji nadajući se da će popustiti. Vjenčat ćemo se. Odmah odlazimo iz grada. Kad se smjestimo, pisat će vam.

* * *

Svoje prvo pismo kući Anna je napisala tek godinu i po dana poslije kad se rodilo naše prvo dijete. Tek tada se sasvim oporavila od onoga što je proživjela onih nekoliko dana uz »Lešinar«.

Ja više nisam »krotitelj gradova«, pa ni običan šerif, jer Anna ne može smisliti revolver. Otvorio sam prodavaonicu i sad učim kako se treba ljubazno ponašati prema raznim njuškama koje misle da za svoj novac mogu sve. Katkad mi sve to dojadi, ali što mogu? Od nečeg se mora živjeti. Uostalom, i drugo je dijete već na putu.

Ja, Alan Brake, sad sam po zanimanju trgovac, imam svoj »General Store« i prodajem sve od pluga do, recimo, ricinusa. Ali nije uvijek bilo tako. Počeo sam lasom i nastavio kao šerif,

plaćeni ubojica na strani zakona. Počistio sam od ološa najmanje tucet gradića koji leže uz prugu od Dallasa do San Antonija. Onda sam se oženio i ostavio revolver. Moja ga supruga ne trpi, doživljava živčani slom kad ga netko izvuče iz korica.

Isprva sam se teško privikavao da hodam naokolo bez oružja. Neprekidno bih pipao rukama oko pasa i smirio se tek kad bih se sjetio u čemu je stvar. Za pet minuta počela bi ista priča.

Prije šest godina rodio se Joe, a nakon dvije godine mala Carol. Moja žena Anna divna je izuzev kad je riječ o oružju ili o mojoj prošlosti. A ja? Ja sam se sasvim smirio, sigurno, jedino mi ruka pokatkad traži držak revolvera.

— Vi spavate otvorenih očiju — čujem odlučan glas. Trepćem kapcima i opažam usukanu gospodicu Gwin, koja našu djecu uči abecedi.

— Zar nemam pravo? Već treći put vas pitam imate li krede, gospodine Brake? I dva metra plavog ripsa.

— Da, miss Gwin. Nemam plavog, ali ako želite ružičasti...

Učiteljica, srećom, odlazi. Bacam u ladicu pet centi koje sam dobio za kedu.

— Jedan metak kalibra 45, mister Brake!

Glas ne poznajem, ali dobro poznajem onaj podrugljivi izazov koji zrači iz svake riječi.

Polako podižem pogled. Kožnate crne hlače. Dva pojasa popunjena mecima. Nisko obješene korice... na obje strane! U jednima nema revolvera!

Javljaју se stare reakcije i negdje u glavi zvonі na uzbunu. Čuvam hladnokrvnost i polako podižem oči.

Crna svіlena košulja, kakve nose razmetljivci, kožnati prsluk sa srebrnim meksičkim vezom, lijeva šaka koja drži revolver i napokon lice. Oštro kao u grabežljive ptice. Ispijeno, usko, neodređenih godina, zlurada izražaja. Nekoliko dana stara brada i brkovi i na svemu tome crni sombrero.

— Čuli ste što sam tražio, mister Brake? — uporno me gleda dok otvara svoj revolver i izbacuje jedan metak.

— Da, mister — otvaram kutiju i vadim metak. On ga uzima i bez riječi zarezuje u meku olovnu kuglu dubok križ.

— Da se bolje raspršne — protumači mi. — Vidiš hombre, ovaj ti metak neću platiti. Dobit ćeš ga natrag. Kako se ono zoveš? Alan Brake? Vratit ću ti ga, ali kroz cijev.

— Mogu li znati razlog, mister?

— Fidel Bravo, hombre — unosi mi se u lice. — Sjećaš se Juana Brava? Moj brat. Ubio si ga u Wacu.

Naravno da se sjećam. Prokleti pijani desperado htio me ubiti na prijevaru. Ipak sam mu pružio priliku da se brani. Uostalom, bio sam šerif... sve bi to trebalo reći ovom ovdje koji se poigrava svojim revolverom, ali ja znam da to nema smisla.

On se smijulji.

— Našao sam jednog Brakea u Dallasu. Najprije sam mu prosvirao glavu, a onda sam

saznao da to nisi ti. Joseph Brake, tvoj dragi brat.

— Ali zašto? Zašto Joseph? — U meni se skuplja bijes. — Zašto njega?

Prokletnik to čita u mojim očima. Govori s gađenjem:

— Čuo je zbog čega te tražim i javio se sâm. Tek kad sam ga ubio, postalo mi je sumnjivo. Bio je prespor. Pritisnuo sam tamo nekog čičicu i on mi je sve ispričao. Ona budala žrtvovala se da bi ti uspio u svom novom životu.

— Tebe neću, hombre — kaže glumeći zamišljenost. — Ionako nisi više muškarac. Tko otpaše revolver, kao da je skinuo hlače. Sjedi uz ženu i razmišljaj kako je bratac platio...

Zašto nemam revolvera? Prokleta Anna! Bacam se naprijed, želim da me ubije. Vidim samo revolver koji se podiže i munjevito spušta prema mojoj glavi.

* * *

— Nije važno — javlja se Annin glas. — Glavno da je živ.

Otvaram oči i buljim u mutna lica oko sebe.

— Sve će biti u redu — javlja se sjena s glasom doktora Hogana.

— Što? — mucam. — Što?

— Mir — reče Hogan. — Meksikanac vam je razbio glavu, ali sad je sve u redu.

Joseph, Juan Bravo. Sad se svega sjećam i volio bih da se nisam osvijestio.

Danas je peti od mučnih dana koje provodim kod kuće oporavljajući se od udarca. Katkad se moj pogled susretne s Anninim i ona svoj brzo skreće.

Kao da zna što mislim o ženskim ucjenama kojima me prisilila da mješanca dočekam nespreman.

Šta ona misli, to ne mogu pogoditi. Dobro je poznajem, ali iako cijenim njenu inteligenciju, ne smatram da joj je logika jaka strana. Možda čak smatra da se sve odigralo kako valja.

– Vidiš da sam imala pravo – progovara tako nenadano da sam se trgao. – Sreća što više ne nosiš revolver... Mogao je netko nastradati.

Netko!? Nastradati!

Njoj bi bilo krivo da sam ubio onog revolveraša!

– Gdje je?

– Tko? Oh... onaj? Otišao je i sad će opet biti mir. Znam da onaj udarac nije bio ugodan, ali to će proći za nekoliko dana i sve će opet biti kao prije.

– Kamo ideš, dragi? Tvoja glava...

Žurim na cestu i ne obazirem se na vrtoglavicu. Poslijepodne je, mnogi dremuckaju u svojim stolicama pod trijemovima.

Sad ne mogu razmišljati o tome, glava me još divljački boli. A kad prođe, vjerojatno ću zaboraviti Fidela Brava.

Mala u crno odjevena ženica žuri iz kuće. Vjerojatno je bila na prozoru i opazila me.

– Nadam se da vam je dobro – pita glasom koji mi se čini preoštar.

Čini se da se promijenila, oči su joj crvene a lice upalo i bljeđe nego prije nekoliko dana. Nije li obično nosila one smiješne

plave haljine? Moja prokleta glava zbija šale sa mnom.

– Sve je u redu, gospodo – kažem. – Sutra otvaram dućan i sve će biti kao prije.

– Naravno – odgovara, a glas joj pun otrovne zajedljivosti. – Za njega će biti sve kao prije. Recite mi od čega ćemo ja i Betsy živjeti?

Okrenula mi je leđa i trči prema kući. Možda sam lud, ali čini mi se da plače. Potrebno mi je pola minute da se oporavim od čuđenja. Nekoga moram pitati jesam li pri zdravoj pameti. Možda Sama Voxtona. To je pametan stari čovjek, on će mi reći.

Ulazim u jedinu polumračnu prostoriju naše male banke. Ssm odmah ustaje i izvlači ladicu pisaćeg stola.

– Izvadio sam ga jutros iz sefa – reče i pruža mi opasač s koricama. Iz njih strši držak moga velikoga kolta. – Znao sam da ćeš doći čim ustaneš.

– Ne, Same – uzmičem pred napasti i dižem ruke visoko u zrak da budu što dalje od tog drška koji me mami. – Spremi to natrag. Neću. Sve ostaje kako je bilo.

– Kako može ostati? – čudi se starac. – Ti to možeš progutati, Alane, ako imaš dovoljno debelu kožu. Ali što je s Peterom Bankom?

– Što je s Peterom Bankom? – ponavljam pun zle slutnje. Starac me nepovjerljivo gleda.

– Hoćeš reći da ništa ne znaš...?

– Šta bih morao znati? Govori, čovječe, već jednom!

– No, tako nešto! – starac je pljunuo. – Ta tvoja Anna... Priznajem da je vjerna i dobra supruga, ali sve ima granica.

– Hoćeš li govoriti, prokletniče? Šta se dogodilo Peteru? – Ne prepoznajem se, ni traga mojoj nekadašnjoj hladnokrvnosti.

– Peter je ušao u prodavaonicu u času kad te onaj udario. Nije bio naoružan, ali se bacio na njega da te obrani... a mogao se mirno povući. Meksikanac ga je ubio.

– Ubio?

– Prosvirao mu je dva metka kroz trbuh. Smijao mu se i rekao da i on plaća tvoje račune. Peter je umro u mukama drugog dana.

– Daj to ovamo – kažem grubo. Dok kopčam opasač pitam za neke pojedinosti. – Znaš li kamo je otišao?

– Rekao je Peteru. Ide na jug za San Antonio... Ako ti možda padne na um da ga slijediš. Čeka te. Poručio je da navučeš hlače. Šta to znači?

– Razumio sam – kažem mirnije.

Stezanje opasača nakrcanog mecima i onaj poznati dodir na desnom bedru iznenada me smiruje. Vraćaju mi osjećaj sigurnosti, tako davno zaboravljen.

– Same, hoću da sve što imam kod tebe prepíšeš na ženu i djecu. I dućan. Obavi to sutra sa suncem. Napiši punomoć, ja ću ti je potpisati.

– A ti?

– Daj mi pet stotina, ne... tisuću. Bit će mi potrebno više

municije dok opet ne steknem sigurnost.

VI

– Tako, dakle, znala sam da ga nisi bacio – Anna stoji na pragu, zacijelo me čekala, oči joj se opasno svijetle. U njima čitam najavu histeričnog napada. – Neću to vidjeti u svojoj kući. Ako to odmah ne baciš, ja ću...

– Makni mi se s puta – moj glas je tih, ali tako tvrd da je uzmakla. Smjesta se oporavlja od iznenađenja i trči za mnom u dnevnu sobu. Ne dopuštam joj da dođe do riječi.

– Ništa ti nećeš. Sad je na meni red. Odlazim.

– Oh, tako... gospodin je uzeo revolver i odlazi da se osvećuje. A žena, a djeca? Tko će se brinuti za njih?

– Ti, Anna. Sutra podi k Voxtonu. Sve je sad tvoje, on će ti reći. Uostalon, siguran sam da si sposobna da se pobrineš za djecu. Njima nije potreban otac koji ne može drugima pogledati u oči.

Zanimljivo, ni traga histeriji! Sad kad vidi da sam odlučan, vjerojatno shvaća da to ne bi pomoglo. Odlazi za mnom u spavaću sobu i šutke gleda kako brzo pakujem najnužnije stvari u stare torbe za sedlo koje nikad nisam htio baciti.

– Znao si ti da će ti opet zatrebati – reče jetko. – Zbog tvoga prokletog ponosa ja ću ostati udovica u svojoj...

– A što je s udovicom Petera Banka?

Šuti pogodio sam je u slabo mjesto.

– Saznao si? Znaš, nisam htjela da se uzbuđuješ dok se ne oporaviš – ispričava se tihim glasom. – Ne možeš pomoći ni Peteru ni jadnom Joshephu. Ne vidim razloga zašto bi morao ubiti onog čovjeka.

– Koji ubija ljude bez razloga? Baš zato, srce – prstima sam je uhvatio za bradu i podigao joj glavu. – Baš zato da opet ne bi ubio bez razloga, možda samo zato da mi se naruga. Anna... – osjećam kako podrugljivosti nestaje bez traga i nešto me guši u grlu. Prokletstvo kako sam omekšao. – Anna, pazi na djecu i čuvaj se. Kad se vratim, ako se budem mogao vratiti, reći ćeš mi da li da ostanem ili da idem dalje...

– Ne vraćaj se! – glas joj je neobično visok i podrhtava. – Ako nas napustiš sad, sposoban si da to učiniš bilo kad! Djeci nije potreban takav otac...

– Gdje silazite, gospodine? – budi me željezničar. Pruga se proteže preko ravne prerije, pa strojovoda izvlači sve što lokomotiva može dati od sebe. Vagon se paklenski trese.

– U Austinu – kažem. – Zašto?

– Ništa – odgovara debeli službenik i briše znoj s čela. – Do Austina je mirno.

– Mirno?

– Daa – opet briše znoj: – I ja bih volio sići u Austinu. Kod San Marcosa, pedesetak kilometara dalje, već su dva puta napali vlak u posljednjih pet-šest dana.

– Je li to ovdje običaj?

– Ni govora. Već godinama se tako nešto nije dogodilo. Ali otkako se onaj vrag uvalio na ovaj teritorij, više nema mira. Opljačkali su dvije kočije i dva-put napali vlak. Ali nisu uspjeli jer je imao premalo ljudi. Otkako su ga protjerali iz Novog Meksika, sasvim je poludio. Pljačka, ubija i napada kao da ima vojsku, a slijedi ga samo tucet ljudi.

– Koga to čovječe?

– Kako to: koga? Iz Texasa ste, a ne znate? Fidel Bravo. Prokleti mješanac ima samo šaku ljudi uza se, ali to su pravi vragovi. što je opasnost veća, njima je zabavnije. Svi do jednoga pravi su revolveraši, kažem vam.

– Znači, ako odem u San Marcos, naći ću ga?

– Oh, tko to zna? Tamo pljačka, a drugi dan to zapije u San Antoniju. Usred bijela dana uđu u grad i nitko im ništa ne može. Ne boje se ni teksaških jahača, kažem vam.

Zvižduk lokomotive i moj se debeli sugovornik odmah diže s klupe.

– Round Rock – kaže i žuri prema vratima.

Vlak je usporio i ja čujem veliko zvono kojim lokomotiva najavljuje ulazak u stanicu. U moj vagon ulazi sedam kaubojja. Prašnjavi su i umorni. Svaki od njih vuče svoje sedlo i pušku.

Čim su se smjestili, boca viskija krene od ruke do ruke. Nisu se osobito zanimali, ali sam opazio da nisu onako veseli ka-

ko bi to trebala biti skupina gonika koja je otjerala stado kupcu i sad se vraća s džepovima punim dolara. Bili su neuobičajeno šutljivi.

– Ako su se usudili napasti ranč – reče jedan pjegavi s parom dugih ridih brkova – ja ću...

– Šuti, Peter! – vikne snažno razvijen momak. Samo po nježnoj koži njegova lica i visoku glasu mogao sam zaključiti da je vrlo mlad. – O tome se ne smije govoriti.

– Naprotiv, treba – kaže čvrsto građen čovjek srednjih godina. Njegov autoritativan glas odaje predradnika. – Pokisli ste kao vrapci i sad tu kunjate. Uostalom, ona trojica i dvije žene mogu se dugo braniti iz glavne zgrade. Recite mi, uostalom, zašto bi mješanac napao ranč sad kad smo prodali gotovo svu stoku i velik dio konja?

Smjesta ustajem i prilazim im.

– ...dan, džentlmeni – pozdravljam. – Čuo sam da je netko spomenuo mješanca.

– Daaa – oteže čovjek. – Zašto?

– Potrebne su mi neke obavijesti o njemu. Tražim ga.

– Ne izgledate kao kauboj – kaže čovjek zamišljeno. – Možda bolje rukujete revolverom nego lasom. Recite... želite mu se pridružiti ili ga ubiti?

Lica su napeta dok očekuju moj odgovor. Momci su se navikli da rade zajedno, pa se valjda tako i bore i napadaju. Smijem se:

– Nisam njegov prijatelj i ne namjeravam to postati.

Ljudi se malo opuštaju.

– Recimo da je to odgovor na moje pitanje – odvraća predradnik. – A sad, što želite znati?

– Sve o mješancu. Ime, što je, gdje je, kako radi.

– Smotajte – kaže čovjek i nudi kutiju s fino izrezanim duhanom. – Na žalost, mi znamo vrlo malo. Otjerali smo stado iz San Marcosa prije tri tjedna, a jučer, baš kad smo prodali i posljednje grlo i htjeli se malo proveseliti, stigao je brzojav s našeg ranča. Možete ga pročitati.

Iz džepa prsluka izvlači komad papira koji su prevrtali već mnogi prsti. Ipak, još se može čitati.

•LEME, VRATITE SE ODMAH. BANDA FIDELA BRAVA OPLJAČKALA •TRI A•. BURKE UBIJEN. BOJIM SE, CLARA.•

– Eto, to je sve što znamo. Prodali smo konje i sjeli na prvi vlak da bismo stigli dva sata ranije.

– Ako su nešto učinili Clari... – započinje Peter.

– Tko je Clara?

– Clara Weldon, vlasnica ranča •Veliki W• na kojem radimo – reče predradnik. Njen čovjek je umro prije dvije godine, puška mu se rasprsla u ruci i ubila ga. Odonda ona živi tamo sa sestrom, a ja sam njen predradnik. Zovem se Lem Doss.

– Tko je bio Byrke? – pitam.

– Vlasnik •Tri A•. Dobar

ranč, južno od San Marcosa.

– Imao je dobru stoku... stari Burke – kaže mladi Jess.

– No sad je ostao bez glave, a valjda i bez goveda – govore drugi. – Stari momak nije bio loš. Uvijek je pozivao nas, kauboje s »Velikog W«, na čašicu kad smo se našli u gradu.

– Zašto su ga morali ubiti? – Peter opet pada u vatru. – Ako sretnem ikog od te bande, ja ću...

– Ništa ti nećeš dok ti ne naredim – kaže Doss. – Carol treba svakog čovjeka i ja neću dopustiti da odeš pred cijev nekog profesionalcu.

– Nisam ja baš tako loš strijelac – ljutito će momak.

– Jesi – dobacujem suho. – Takvi kao ti rođeni su da poginu na vrlo glup način.

– Hej, mister, što vi to pričate? – kauboj uzbuđeno skače na noge.

– Slušaj svog predradnika, pa ćeš poživjeti još koju godinu. Možda ti se do tad ohladi ta usijana tikva. – Odlazim prema svom mjestu, ali on me hvata za rame.

– Za ovo ćete... hej!

Okrećem se u mjestu i zabijam mu cijev revolvera u trbuh.

– Vidiš li, tako se gubi tupa glava. Mogu te ubiti a da ti još i ne pomisliš na potezanje revolvera.

Bulji dolje, u moju ruku, ne shvaćajući kad sam povukao oružje.

– Sjedi na svoje mjesto, Peter – kaže Doss. – Hvala vam,

stranče, možda će mu lekcija pomoći.

Pola sata šutnje. Vlak se zaustavlja u Austinu. Koliko se može prosuditi po stanici, grad je prilično porastao otkako sam prije devet godina bio ovdje.

Drveni peron prepun je ljudi koji putuju ili samo gledaju. Lovci, kauboiji, naseljenici, ljudi kojima je teško pogoditi zanimanje. Jedni vuku mnogo prtljaga, drugi putuju praznih ruku. Ali svi su naoružani.

Lokomotiva uzima vodu i drvo, pa ja odlazim u staničnu krčmu. Odavno ne pijem, pa mi viski pali grlo.

– Oštar? – pita Doss i nalakćuje se kraj mene.

– Odvikao sam se – kažem.

Doss nešto mrmlja, klima glavom i pijucka. Premješta se s noge na nogu i to mi ide na živce.

– Hajde, čovječe – kažem. – Istovarite već jednom to što vam leži na srcu.

– Koko znate? – pita začuđeno i odmah prelazi na stvar. – Smijem li znati zašto vas zanima onaj razbojnik?

– Ne vidim razloga – odgovaram grubo.

– Oh, razlog postoji – čovjek se ne vrijeđa. Zacijelo je stalozhen i čvrst, navikao da ima posla sa svakakvim tipovima. – Ako ste poštteni i spretni s revolverom, mogli biste nam dobro doći na ranču dok se stvari ne srede...

– Glupost – kažem. – Idite do vraga! Ne zanima me vaš

ranč, niti sam spretan s revolverom. Ja već godinama...

Pucanj je odjeknuo u toj malojoj prostoriji. Nastaje tišina i ljudi uzmiču od stola za kojim sjede trojica kauboja.

– Odličan pogodak, Lu! – urla jedan pijano i pokazuje prstom prema stropu. – Promašio si ga za cijelu stopu!

– Zaveži! – govori drugi nezadovoljno i ponovo nišani. Gađa u čavao što strši iz grede na stropu. – Sad ću ga zatjerati unutra...

Ponovo je opalio, daske su se zatresle i po nama se prosula prašina.

– Sad je već bliže – kaže pijanac zadovoljno. – Još nekoliko metaka i imaš ga, Lu.

– Dosta je! – iznenada čujem svoj glas i čudim se svojoj hrabrosti. Zašto se javljam, tko me na to tjera? Njih su trojica.

Ušutjeli su i polako se okrenuli prema meni.

– Ne volim da netko puca i trese prašinu u moju čašu – opet se javlja moj glas.

Sad ga prepoznajem: to je glas nekadašnjega Alana Brakea, revolveraša. Ali ja više nisam onaj isti... Zašto, do vraga, nisam platio svoje piće i izišao ako me ovi razmetljivci smetaju?

– Ovaj gospodin se ljuti – polako govori onaj treći, koji je dosad šutio. – Morat ćemo ga smiriti.

Ustaju. Lijevo i desno od mene odjednom se otvara prazan prostor. Nekoliko metara predamnom čovjek opet podiže revol-

ver prema stropu i napinje kokot.

– Da vidimo hoćeš li se priviknuti na prašinu – smije se i okida.

Pucam odmah poslije njega tako da su se pucnji slili u jedan. On zaprepašteno zuri u ruku koja je kao čudo ostala prazna. Kažiprst mu je slomljen i čudno se nakrivio. Njegov revolver vrti se na podu uza zid. Pucao sam u cijev revolvera, sigurno je iskrivljena.

– Izlazite... marš van – kažem. – Ti, veći, dođi prije ovamo i plati što ste popili!

Stavljam revolver u korice, što ih još više zbunjuje. Dovoljno su ipakiskusni da ih to ne navede na nepromišljen pokušaj.

Plaćaju i odlaze. Kraj vrata Lu neodlučno zastaje i pogleda svoj revolver.

– Možeš ga uzeti – kažem ne bez zlobe u glasu. – Preporučujem ti da ne pucaš.

Okrećem se prema dvojici koji stoje kod vrata. Lu odlazi po svoj revolver i nestaje iz mog vidokruga. Predviđam što bi se moglo dogoditi, ali to je strašan rizik. Ipak, s zadovoljstvom osjećam da me to ne uzbuđuje. U meni se budi nekadašnji Alan Brake!

Odjeknulo je nekoliko krikova upozorenja. Doss je posegao za revolverom, ali ja hvatam njegovu šaku. Iza mojih leđa odjekuje jaka eksplozija i odmah urlik bola.

– Pomognite prijatelju – naređujem onoj dvojici i tek kad

su prošli kraj mene okrećem se.

Lu je stajao raširenih nogu oko kojih se već širila lokva krvi. Ljevicom steže zglob desne ruke, na kojoj nema šake. Kad je pokušao pucati meni u leđa, metak je udario iskrivljeni dio cijevi i sve je eksplodiralo.

VII

– Znali ste da će prasnuti? – pita Doss kad smo se našli na prašnom peronu.

– Kako bih mogao znati? Pretpostavljao sam. – Netko trči za nama i ja se naglo okrećem. Debeo čovjek u pregači brzo podiže ruke uvis.

– Ne pucajte! Samo nekoliko riječi!

Nisam ni namjeravao pucati, ali dobar se glas vrlo brzo širi.

– Slušam...

– Onaj salun... moj je. Zahvalan sam vam za lekciju koju ste im podijelili.

– Samo to?

– Hee... Htio sam vam savjetovati da smjesta otputujete iz grada. – Sad već gotovo šapće. – Ono su bili momci iz bande Fidela Brava.

– I to se zna, a šerif ništa ne poduzima?

– Koji šerif? – čovjek nemoćno širi ruke. – Eno ga u mrtvačnici, poslije podne je sprovod. A pomoćnike su ustrijelili već prije nekoliko dana. Trojicu.

– A vi, građani? – Doss je dva govori, zamuckujući od bijesa. Lice mu je tamnorumeno. – Zaboravili ste kako se drži puška u ruci?

– A što da radimo, gospodine moj? – krčmar lomi prste. – Sve su to profesionalci. Natjeraju čovjeka da povuče i tek onda hvataju revolver. Zapravo još nisu prekršili zakon. Profesionalci, dabome.

– Ipak...

– Dosta, Doss – prekidam ga. – Gdje su ona trojica?

– Traže liječnika. Eno ih dolje na cesti...

– Doss, zadržite vlak – kažem i žurim prema onoj trojici.

– Odmah se vraćam.

Iza mene predradnik nešto dovikuje, ali sad nemam vremena da ga slušam. Zanimaju me samo dva revolveraša koja sredinom ceste vuku poluonesvijestnog prijatelja.

– Hej, ljudi! – vičem. – Bacite to u prašinu i okrenite se!

Smjesta se zaustavljaju. Zaustavilo se i sve oko nas, život kao da je prestao teći.

Ispustili su čovjeka bez šake i on je polako kliznuo na zemlju. Tamo gdje su nekad bili prsti nalazila se prljava marama natopljena krvlju.

Revolveraši se polako okreću, oprezno držeći ruke daleko od revolvera. Jedan od njih gleda me s neprikrivenom znatiželjom, a oči drugoga gore od mržnje. Ipak, nigdje ni traga strahu. Gluma, otupjelost ili možda samouvjerenost?

– Vi ste iz Fidelove lopovske družbe?

– Mi jašemo s Fidelom – odgovara veći promuklo. – Ovo ga si udesio, hombre. Odlazi

dok si čitav i broji svoje sate. Doći ćemo po tebe.

– Nećeš ti doći ni po koga. – Korak od mene, ulijevo, nalazi se debeo drveni stup koji nosi trijem. Može mi dobro doći. – Nikad, barem ne s revolverom. Smrskat ću ti desnu ruku u zglobu. Ne miči se, mali!

Ispod oboda masnog sombre-ra, velikom klize krupne kapi znoja niz čelo. Boji se, hulja! Mali je još hladnokrvan kao ri-ba. Njega se valja čuvati.

– Ne, danas... – kaže veći.

Manji se smijulji i polako se odmiče u stranu. Još dva-tri ko-raka i neću ih moći pokrivati. Naći ću se između dvije vatre. To se ne smije dogoditi.

– Sad! – upozoravam ga i hvatam držak. U isto vrijeme dopuštam svojim nogama da popuste i jednostavno sjedam na zemlju.

Još sam izvanredno brz iako nišam uvježban. Najprije poga-dam nanjega, moj metak razbi-je njegovu šaku u času kad je uhvatio držak kolta.

Kugla drugog revolveraša prolazi mi iznad glave, tamo gdje se čas prije nalazilo moje srce. Pucam, revolver mu leti vi-soko u zrak, a on se savija s ra-njenom rukom.

Sad mogu mirno ustati. Stre-sam prasinu s odijela. Veći tiho stoji, a manji grize zubima us-ne da ne bi jaukao.

– Pozdravite Fidela – ka-žem. – Recite da dolazi stari prijatelj iz Camerona. Naš su-sret bit će srdačan.

Ljudi su se počeli okupljati na pristojnoj udaljenosti.

– Ovamo! – kažem im. – Pokažite im put do liječnika.

* * *

Vlak prelazi most preko ka-njona Kolorada i tutnji kroz vi-soravan, južno od Austina.

U našem vagonu raspolože-nje je bolje. Kauboji veselo brbljaju i komentiraju ishod mog sukoba s trojicom revolve-raša. Ja sjedim na svom mjestu, šutim, pušim i promatram Dos-sa, koji se nemirno meškoljio na svom mjestu. Napokon, kad više ne može izdržati, ustaje, prilazi drugom kraju vagona i sjeda uz mene.

– Slobodno?

– A-ha.

– Okrutni ste... kako se ono zovete?

– Brake. Alan Brake.

– Ne razumijem, mister Bra-ke. Riskirali ste život najmanje tri puta da biste im smrskali ša-ke. Zašto ste uopće izazvali onu dvojicu? Nije im bilo do pucnja-ve. Ne razumijem...

– A zašto biste morali razu-mjeti, Doss?

– Imate pravo, ali...

– Ali, naravno, vas sve to za-nima jer je posrijedi banda Fi-dela Brava?

– Otprilike tako.

– Odgovorit ću vam napola. Ubijenog razbojnika prijatelji brzo zaboravljaju. Osakaćeni desperados izaziva kod svojih drugova mržnju prema onome tko je to učinio. Svaki put kad ga pogledaju, sjete se da i njih to može snaći. Zamislite kad Fi-delu dođu ova trojica...

– Tako vam svega, poludjet će!

– Nadam se! Revolveraši bez ruke nisu više revolveraši. A bivši revolveraš nije više čovjek.

– Da... mislite? – Doss je pomalo zbunjen, ali vidim da se opire mojoj logici.

– Znam, hombre. Ja sam bivši revolveraš.

* * *

– Za koju minutu evo nas u San Marcosu – kaže debeli kondukter i briše nadlakticom znoj s prljava čela. – Hvala bogu, dosad nije bilo napada.

Pisak, pa zvonjava s lokomotive. Kauboji prikupljaju svoju opremu, a Peter nestrpljivo proviruje na prozor i kroz oblak bijele pare pokušava raspoznati ljude koji čekaju pred stanicom.

– Nema ih – izjavljuje. – Nijedne žene.

– Zašto bi i dolazile? – pita Doos. – Ne dolaze im dragani već čopor prljavih kauboja. Uzmaj svoje sedlo i pušku, Peter!

Okreće se prema meni.

– Do viđenja, mister – kaže.

– Žao mi je što niste prihvatili ponudu da dodete na „Veliki W“. Ali svi smo vam zahvalni što ste smanjili bandu za trojicu – njegov glas nije osobito ljubazan i ja ga potpuno razumijem.

– Nema na čemu – smiješim se. – Ostali će biti dvostruko krvoločniji.

Doss je mračno kimnuo, a ostali kao da su tek sad shvatili. Ridi Peter zine od iznenađenja:

– Taaako? Zakuhalo ste kašu, a mi ćemo je kusati? A ja sam vam se divio, budala!

– Slažem se s ovim posljed-

njim – kažem. Mladić je porumenio, ali nema vremena za odgovor.

– Mali Joe čeka nas na peronu – kaže Doss. – Brzo dolje da čujemo što se dogodilo.

Dok silaze, donosim odluku. Uzimam svoje sedlo i torbe i skačem iz vagona. Moji znanci okupljeni su oko mršavoga, prebrzo izraslog dječaka, koji kao da se utapa u prevelikoj kaubojskoj odjeći. Oko pasa predug opasač s velikim koltom, koji mu upada u čizmu. Očito je da ga prvi put nosi.

Stojim po strani, motam cigaretu i čekam da malo splasne uzbuđenje kauboja koji su se okupili oko dječaka. Kad mi je dosta čekanja, zovem predradnika.

– Doss! Prestanite brbljati, do vraga!

Skupina je smjesta ušutjela, a ostali koji se nalaze na stanici kao da su zgranuti. Čini se da je Doss ovdje prilično cijenjen. On mi odmah prilazi.

– Ostali ste? Ne obraćajte mi se na taj način, Brake.

– Obraćam se kako mi se sviđa. Što ima nova na vašem lijepom ranču, Doss?

– Ne znam da li je loše – kaže zamišljeno. – Jutros su dojahali do glavnih zgrada i malo zapucali. Djevojke i kauboji koje sam ostavio odgovorili su na vatru, pa su se odmah povukli.

– Izvidanje?

– Vjerojatno. Nesreća je u tome što je pola sata nakon toga nestala Joan.

– Joan?

– Joan Parish, Clarina sestra. Divna djevojka, ali divlja poput mustanga. Naškrabala je poruku da odlazi u izviđanje.

– Ljudi su je tražili?

– Ne, gospodine – reče dječak, koji samo što ne plače. – Svi su htjeli za njom, ali otac nije dopustio.

– Zašto, k vragu?! – praska Doss. Prvi put gubi hladnokrvnost.

– Tvoj je otac pametan čovjek – kažem dječaku. – Da su krenuli za djevojkom, možda bi od ranča ostalo samo zgarište. Imate li konja za mene, Doss?

– Joe? – obraća se predradnik dječaku.

– Samo sedam, gospodine Lem.

– Dat ćeš gospodinu svoga konja, a ti sjedni iza nekoga. Polazimo?

Jašemo kroz mjestance u kojemu svatko poznaje svakog. Pred šerifovom kancelarijom stoji visok brkajlija i pozdravlja sa dva prsta prinesena obodu šešira. Zapažam da nema revolvera.

Iz San Marcosa vodi široka i tvrda cesta prema sjeverozapadu. Konji sad grabe punom brzinom, a ja se probijam na čelo, ispred Dossa. Vjerojatno mu to nije pravo, ali ne namjeravam gutati prašinu. Moj konj je jak i na njemu se ne opaža zamor.

Uskoro skrećemo na uži sporedan put što vodi uz korito presahlog potočića. Na našoj strani visoka trava, a na drugoj beskrajna šumica kržljavih stabala i bodljikavog grmlja.

Teren se postupno uspinje i postaje vlažniji. Pojavljuju se tu i tamo skupine stabala i šumarci na visoravnima. Između njih svježi pašnjaci.

– Ovo pripada ranču?! – vičem prema Dossu.

– Sve do San Marcosa! – viče i on i opažam da ponos nadvladava bijes. Najbolji ranč u ovom dijelu Texasa.

* * *

– To je Alan Brake, Clara – Doss me predstavlja visokoj, čvrsto građenoj mladoj ženi. Sumrak je. Jedva razabirem nejasne sjene velike i glavne zgrade i pomoćnih zdanja. – Unajmio sam ga dok ne raščistimo s banditima. Možete ići Brake, netko od kauboja pokazat će vam ležaj u spavaonici.

– Kako ste gospodo Weldon? – skidam šešir i pružam joj ruku. – Vaš predradnik, čini mi se, pomalo teško shvaća. Niti me je unajmio, niti mislim prenoćiti u kaubojskoj spavaonici.

– Hej, što vam pada na um?... – Dossov glas odjednom je postao osoran. On se ovdje osjeća gospodarom.

– Tamo obično ima gamadi – prekidam ga mirno. – Ako me gospoda ne prima kao gosta, prespavat ću vani.

– Oprostite na nesporazumu – prvi put čujem njen glas. Iznenaduje me. Dubok je, pomalo hrapav, ali pun i topao. – Događaju se neočekivane i neugodne stvari, pa smo malo uzbuđeni. Izvolite u kuću.

Povela me kraj vrlo iznenađenog Dossa u veliku i lijepo građenu kamenu kuću. Golemo predvorje bilo je obloženo dr-

vom, namješteno dobrim, tko zna kako mučno dopremljenim pokućstvom, i finim staklom. Svagdje unaokolo lovački trofeji. Razmišljam kako bi to izgledalo poslije posjeta čopora pijanih revolveraša.

Vodi me pod veliku svjetiljku, zaustavlja se i pažljivo me promatra.

– Svidate mi se – kaže mirno i pruža mi ruku. – Dodite, pokazat ću vam vašu sobu. Dobro došli u moju kuću.

Pali manju svjetiljku i vodi me širokim stubama na kat.

Ova me žena zbunjuje. Očito je uzbuđena zbog nestanka sestre, ali to je nije izmijenilo. Glupost! Odakle bih ja to mogao znati?

– Glupost – kažem poluglasno.

– Što je glupo, mister Brake?

– Donositi sudove o nekome nakon pet minuta poznanstva – odgovaram. – A meni se čini da vas poznajem već godinama.

Smiješi se, podiže svjetiljku i nastavlja se uspinjati uza stube.

– Ne, nije glupost – kaže svojim dubokim glasom. – Svatko ima taj dojam kad me upozna. Takav sam tip, moja narav potpuno odgovara izgledu. Evo vaše sobe...

Prostorija nije velika, ali vrlo je ukusno uređena. Očito je da je nekad pripadala muškarcu.

– Nitko u njoj ne stanuje otako je moj suprug umro – kaže. – Ipak se brinem o njoj kao da će se jednog dana vratiti.

– Ne mogu ovdje spavati – čudim se sâm sebi zbog napada skromnosti. Ako nemate druge

sobe, otići ću na sjenik...

– Molim – kaže i podiže ruku. – Nećete razočarati domaćicu. Sad silazim da čujem što to Doss ima ispričati o vama. Nekako mu niste simpatični, a za to mora postojati razlog. Kad saslušam njegovu priču, odlučit ću hoćete li sutra u zoru otići ili ću vas zamoliti da ostanete kao moj gost.

– Ja kažem da je vaš predradnik pošten čovjek.

– Sve ima svojih granica i svoju cijenu, Brake, pa i poštenje ljudi kojima moram vjerovati.

– Doss neće lagati – kažem, uvjeren u ono što govorim.

– Znam. Ali možda ja o istim stvarima ne donosim jednake sudove kao Lem. Do viđenja, Brake, pozvat ću vas kad večera bude servirana.

Ostajem sâm. Iz torbe vadim drugi revolver, koji nikad ne nosim. Na komadu meke kože rastavljam kolt kojim sam danas tri puta pucao. Čišćenje, mazanje, sastavljanje i punjenje... za profesionalca je to posao od samo nekoliko minuta. Ponovo osposobljenog za pucaње vraćam kolt u korice, a drugi revolver u torbu.

Sada je red na meni. Izvlačim čistu košulju i čizme od meke kože. Ispirem sa sebe prašinu i brijem dan i po staru bradu. Netko kuca i ja otvaram. Lijevom rukom, desna lebdi u zraku, u visini boka, a tijelo ostaje skriveno iza vrata. Vraćaju se dobre stare navike, koje su mi toliko puta spasile život.

– Večera, mister – zamuc-

kuje pogrbljeni Kinez umotan u bijelu pregaču. – Gospođa i gospodin Lem vas čekaju.

– Dolazim.

Silazim niz stube u času kad vlasnica ranča i njezin predradnik završavaju razgovor o meni.

Doss naglo prilazi stolu i sjeda. Ja još pamtim pravila lijepog ponašanja, pa pridržavam stolicu Clari Weldon. Nije iznenađena.

– Oprostite zbog revolvera...

– smiješim se.

– Nisam ni očekivala da ćete sići bez njega – kaže svojim dubokim glasom. – Lem mi je ispričao ponešto o vama dok smo čekali večeru.

– Vaš dojam?

– Užasan. Zamolit ću vas da ostanete i na doručku. Što misliš, Leme?

Kad sam sišao, Doss je bio smrknut poput groba. Sad se prisiljava na ljubazan smiješak. Prvi put... pa me to sad smeta.

– Gospodin Brake nekamo se žurio – reče. – Po mom računu, on će htjeti što prije otići na vlak.

– U račun je upala jedna nova brojka – odgovaram na taj poziv. – Gospođa Weldon. I, dakako, sad je zbroj sasvim drugačiji.

Gledam kako mijenja boju i razmišljam što me tjera da izazivam tog čovjeka. Zašto se uopće jedan naizgled tako miran i sreden tip uzbuđuje zbog nekog neznanca?

– Iako je malo grub, vaš me kompliment uzbuđuje – smiješi se Clara. – Ali ako dopustite, Lem i ja razgovarali bismo o stvarima koje su za nas važnije. Kako da pronađemo Joan?

– Sutra u zoru podijelit ću ljude u tri skupine i poslati u potragu.

– Tek sutra, Leme?

– Trag se ne može slijediti u mraku, Clara. Noćas ne mogu baš ništa poduzeti.

– Zbilja? Što vi mislite, mister Brake?

– To isto. Ali ni sutra ne puštajte ljude odavde.

– Moramo pronaći Joan! – uzvikuje Doss promuklo.

– Ali ne tako da ostavite zgrade bez obrane. Jedan Fidelov čovjek vrijedi za trojicu vaših kad dođe do borbe.

– Vrijedate, Brake...

– Uostalom – završavam svoje predavanje. – Možda mlada dama čeka zoru da bi pronašla put i vratila se kući.

– Mislite? – pita Clara glasom koji je za nijansu viši. – Mislite da ima nade? Ne usudujem se vjerovati da se izgubila, iako se tome nadam.

– Možda.

Maleni Kinez poslužuje večeru koju je sâm i odlično pripratio. Bilo bi divno biti bogat rančer samo zato da čovjek ima takvoga Kineza.

Novcem koji sam imao kad sam se oženio mogao sam kupiti ranč. Želio sam to, ali moja se supruga usprotivila. Odabrala mi je zanimanje gradskog trgovca. Čak joj se i život na ranču činio suviše uzbuđljivim. Moj se kapital odonda čak i povećao, ali je novac sad pripadao njoj. Sâm sam to uredio prije odlaska.

Domaćica ustaje. Ustajem i ja, ali Doss ne pokazuje namjeru da ode od stola.

– Leme?

– Ostao bih još neko vrijeme, Clara – s mukom pronalazi

prave riječi – Mogu ti još zatrebati... ja...

– Hvala, Leme, danas mi više nisi potreban.

– Ipak, ipak. Možemo još razgovarati kad gospodin Brake ode na spavanje. Ako dopustiš, ja bih mogao prenoćiti ovdje da ti se nađem pri ruci.

– Doss – kažem. – Vi ste najobičnija budala. Laku noć, gospodo Weldon, zahvaljujem za večeru.

– Do viđenja, Brake.

U sobi zbacujem sve sa sebe, gasim svjetiljku i liježem u postelju, koja je zacijelo pripadala Clarinu mužu. U ušima mi još uvijek odzvanja podrhtavanje dubokog glasa kad je izgovorila »do viđenja«. Ili se možda meni samo tako činilo!

Vrata se tiho otvaraju, ali ništa ne vidim. I vani je mrak. Čujem njeno duboko disanje.

– Clara?

– Ja sam...

– Zaključaj vrata i dodi.

U mraku pronalazim njene ruke i privlačim je k sebi. Kroz tanku platnenu košulju osjećam njeno puno i čvrsto tijelo.

– Clara...

– Sviđaš mi se – šapće glasom koji je dublji no ikad. – Želim te. Od prvog časa kad sam te ugledala, znala sam da će se to dogoditi.

VIII

Budim se iako je još mrak. Uz sebe osjećam Claru. Čini mi se da smo tek nedavno zaspali.

Dolje pred zgradom nešto se događa. Čujem uzbuđene glasove, udarce kopita nekoga konja i lupanje na vrata u prizemlju.

– Gospodo Weldon! Clara! – više netko.

Pokušavam ustati da je ne probudim, ali ne uspijevam.

– Alane!

– Nešto se događa, Clara. Zovu te odozdo.

– Ništa se ne može dogoditi važnije od ovog – ljubi me i tek onda ustaje. Razmiče tešku zavjesu, kroz prozor odjednom prodire mjesečevo svjetlo i obasjava Clarino golo tijelo. Uzbuđenje me guši.

– Gospodo Weldon!

– Evo je! Na njegovu prozoru, lijevo!

– Što je, Peter? – pita mirno.

– Što želiš?

– Miss Joan se vratila, gospodo. Lem ju je odveo u kuhinju da joj Čin skuha malo čaja.

– Hvala, Peter, siću ću.

Vratila se k postelji.

– Vрати mi moju spavaćicu, Alane.

– Draža si mi bez nje...

Tiho se smije.

– Kad se vratim, možeš je opet skinuti.

Sunce je već prilično visoko kad se budimo. Clara leži mirno, nepomično i smiješi se. Uspomene protekle noći još su tako svježije. I ne pomišlja da taji ono što se dogodilo. Izlazi iz moje sobe u spavaćici, bez ustručavanja, iako se dolje u predvorju čuju glasovi. Ja silazim nakon pola sata, dotjeran kako treba od glave do pete. Dolje je Lem Doss, koji mijenja boju kad me vidi.

Na njega ne obraćam pažnju jer je tu još jedna osoba.

Visoka i vitka djevojka opaljena lica. Kosa joj je podšišana vrlo kratko, pa bi čovjek mogao pomisliti da je to neki mladić kad to lice ne bi bilo izrazito lijepo i kad kožni prsluk ne bi bio nadignut od čvrstih grudi.

Navikao sam na brza zapažanja i ne moram buljiti u nju nekoliko minuta otvorenih usta. Pozdravljam je malim naklonom glave i bez riječi odlazim do široko otvorenog prozora. Pred mojim očima uobičajen prizor kao na svim rančevima u ovo doba dana.

»Izvrсна je – razmišljam. – Prekrasna. Ipak, postoji nešto odbojno. Možda onaj hladni muški pogled, ili suviše odlučna i jaka brada.«

– Brake! – Doss jedva prigušuje bijes. – To je gospođica Joan.

– Znam – odgovaram i gledam kroz prozor. – Doss vam je vjerojatno ispričao tko sam i kakav sam, miss Parish.

– To ne znači da ne možete biti pristojni – smije se ona. – Što ako naredim Lemu da vas otjera s ranča?

– Otići ću kad to sam odlučim – kažem. – Ili... kad to zaželi gospoda Weldon. Tjeranje bi vas stajalo nekoliko ljudi, a sad su vam i te kako potrebni.

– Mislite?

Još razmišljam o značenju tog pitanja kad mi prilazi i stavlja ruku na rame.

– No, u to vjerujem. Pričaju da ste strašno brzi, a to ste dokazali i ovdje na ranču. Nadam se da je Clara položila ispit?

– Izvanredno – odvrćam.

– Ona je neobična žena.

– I ja sam neobična – kaže Joan tiho i glas joj poprima ponešto od one dubine koja kod Clare toliko uzbuđuje.

– Kako je bilo noćas u šumi?

– pitam i trudim se da zvučim sasvim nezainteresirano. Okrećem se. – Gle, naš prijatelj Doss još ovdje dangubi. Zar predradnici nemaju nikakvog

posla na ranču »Veliko W«?

– Samo izazivajte, Brake. Čini mi se da ste se noćas dobro odmorili, pa sad nemate pametnijeg posla.

– Niste pogodili, noć je bila vrlo zamorna, ali nezaboravna.

– Lem bi to mogao znati – primjećuje djevojka podrugljivo. – Doduše, trajalo je vrlo kratko...

– Oh, za gospodu Weldon potreban je osobit muškarac. – Doss pokušava biti zajedljiv.

– A vi ste vrlo običan – završavam na svoj način njegovu misao. Čini se da mu je dosta. Izlazi zalupivši vratima, a Joan se tiho, grleno smije.

– Ako imate snage, mister Brake, predlažem vam malu šetnju. Pokazat ću vam okolicu ranča.

Kreće prema vratima ne čekajući odgovor, a ja to ne volim.

– Poziv se odbija – kažem.

– Prvo, jer ne volim djevojke koje već rano ujutro nose hlače i čizme, drugo, zato što mislim da bi za »Veliko W« bilo bolje da se nekoliko dana zadržavate kod kuće.

Gleda me najprije s nevjericom, a onda s mržnjom.

– Nitko me još nije odbio, Brake... – mrmlja.

– To je tek početak odbijanja, Joan.

Clara mi je povjerila svoga divnoga velikog ridana. To je izvanredna životinja plemenite glave i širokih prsa. Svi hvale njegovu izdržljivost i brzinu.

* * *

Poslije ručka sjedim uz prozor svoje sobe, pušim i promatram ulaz u veliku zidanu staju.

Oko četiri pojavljuje se Doss i prelazi dvorište pomalo krivudavim putem držeći se sjene stabala. Sunce je jako, ali kauboju ne bi trebalo toliko smetati. Nestaje u tamnom otvoru stajskih vrata i više se ne pojavljuje. Nakon desetak minuta izlazi iz kuće Joan i na sličan način dolazi do staje. To postaje zanimljivo.

Brzo izlazim kroz Činovu kuhinju, obilazim kuću, šupu u kojoj čuvaju kola i kovačnicu. U staju ulazim kroz malena vrata koja služe za čišćenje.

U velikoj zgradi ima najmanje četrdeset konja, koji u svojim boksovima tiho ržu, udaraju kopitima i pušu. Između svih tih glasova pokušavam raspoznati ljudski.

— ...ne dotiči me se, Leme. Još ne...

— Poslije, uvijek poslije!

— Uskoro, obećajem ti. Sad treba misliti na posao.

— O kakvom to poslu govoriš?

— Leme, ja sam jučer našla trag bandita.

— Što?

— Opazili su da jašem za njima i dočekali me.

— Ti si poludjela, mogli su te uhvatiti.

— Dopustila sam im da me uhvate.

— Joan!

— Sad šuti i slušaj. Odveli su me k Fidelu Bravu. Kakav čovjek! Grub je kao mjedvjed, ali zna biti nježan sa ženama kad hoće...

— Joan!

— Ali to sad nije važno. Ukratko, nagodili smo se. Rekla sam da za njega ranč sad ne vrijedi ni prebijene pare. Stoka je prodana a novac u banci. Ali ako mi makne Claru s puta, do-

bit će novac, a ja ranč. Ja i ti, Leme. Da se vodi ovaj posjed, potrebna je muška ruka.

— Djevojko, pa Clara je tvoja sestra...

— Neću dopustiti da upropasti imanje, pogotovo ne da ga pokloni nekom svom ljubavniku. Postoji još nešto... Ako pristaješ, Leme, dobit ćeš mene i ranč. Da ili ne?

— Čekaj...

— Nema pogađanja. Da ili ne, odmah, sad.

Tišina.

— Mene i ranč. Leme. Da ili ne? — Joanin glas postao je glasan i nestrpljiv.

— Dobro... pristajem.

Odahnula je.

— Znala sam da ćeš me poslušati. Najprije treba ukloniti onog Brakea. Večeras moraš u San Marcos k šefiru Tayloru.

* * *

Sjedim u prvom salunu, na ulazu u San Marcos, i pijuckam bijedan viski. Konj je straga, u staji. Tako čekam dolazak Lema Dossa.

Pojavljuje se s prvim sumrakom. Kroz prljavo staklo promatram njegovo zabrinuto lice dok jaše kraj saluna. Taj čovjek ima savjesti i ona mu ne da mira. Tako mu i treba. Zašto se upušta u poslove koji mu ne leže. Slijedim ga pješice na pristojnoj udaljenosti, a kad ulazi u šerifovu kancelariju ubacujem se u uski prolaz između dviju zgrada i priljubljujem se uza zid, ispod otvorenog prozora. Ovdje je potpun mrak.

— ...nisam došao da pričam o razbojnicima, Taylore.

— To bolje, Doss, to bolje. Iako ti ne bih mogao ništa pomoći. Što je sa Joan?

— Ništa, zalutala je i vratila

se. To nema veze s onim mješancem.

— Dobro, Doss, ne ljuti se. Samo sam pitao. Hajde, pjevaj, što želiš od mene?

— Na ranču je onaj revolveraš Brake. Možda si ga jučer vidio?

— To je dakle taj... U mjestu se priča da je osakatio trojicu Fidelovih revolveraša.

— Napravio je to pred mojim očima — reče kauboj. — Fantastično je brz. Ali upravo zato se bojim da će nas Bravo napasti samo da ga se dočepa i ubije.

— No, kladim se da će se taj Brake znati braniti.

— Ali ne s ranča — prekida ga Doss grubo. — Taylore, hoću da ga uhapsiš!

— Štooo? Zašto? Uostalom, što je učinio da bi ga trebalo uhapsiti?

— Ne znam, izmisli nešto. Strpaj ga u ćeliju i drži dan-dva dok ti ne kažem da ga možeš pustiti. Za tu uslugu dobit ćeš dvije stotine dolara.

— Leme, meni je potreban novac, ali sve to nimalo mi se ne sviđa...

— A zar se meni sviđa? Vjeruj mi, za tebe je to jedini način da sačuvaš glavu na ramenima, a za mene... vidjet ćemo što ću dobiti. Laku noć, šerife.

— Čekaj! A što ako se ne pojavi u gradu?

— Onda prekosutra dođi po njega na ranč.

— Prokletstvo...

* * *

Doss odlazi, a ja tražim neki bolji lokal gdje se toči pravi viski. Nakon jedne čaše vraćam se u šerifov ured. Čovjek sjedi iza olinjalog stola i zamišljeno odbija dimove iz velike lule.

Dobra večer, šerife.

— Vidi... — kaže pomalo iznenađen. — Baš vi.

— Zašto?

— Zacijelo sam sanjao o vama — reče. — Vi ste Alan Brake? Nedavno ste udesili trojicu Fidelovih ljudi?

— Jest.

— Prije nekoliko godina bili ste šerif i očistili ste nekoliko mjesta od Waca do Dallasa?

— A-ha. Jesmo li gotovi s upoznavanjem?

— Ne, sad ću se ja predstaviti. Rod Taylor, šerif u ovoj lijepoj rupi već četiri godine. Jedna rana i slaba plaća. Prilično dobro sam izlazio na kraj s običnim ološem, ali Bravo je za mene prevelik zalogaj. Na žalost, meni se još ne umire.

— A sad imate divnu priliku.

— Koju neću iskoristiti. Danas su mi obećali dvije stotine i život ako vas uhapsim, Brake.

— Pa, hoćete li?

— Morao bih izmisliti dobar razlog za hapšenje. Recite mi, zašto vas Lem Doss hoće maknuti? Što se događa na ranču? Mislio sam da su vas povelili da bi pojačali obranu protiv Fide-la.

— Jučer sam i ja to mislio.

— A danas?

— Ne mislim ništa. Ali pretpostavljam da ću već sutra nešto saznati. Ako mene uhapsite. Uostalom, to ne bi bilo tako loše.

— Idite do vraga s tim svojim vicevima. — Ustao je i pritegao olinjali remen na kojem je visio stari mornarički kolt. — Bilo bi bolje da uzmete zvijezdu i postanete moj pomoćnik. Naravno, bez plaće.

— Moja je ideja bolja. Sutra ćete me uhapsiti, Taylore. Ubrat ćete novac od Dossa, a što će se poslije dogoditi to je moja briga.

Možda ih tako natjeramo da pokažu svoje namjere.

- Tko, čovječe?
- Doss... i Fidel Bravo.
- Podbočio se rukama o bokove i zapiljio u mene:
- Mislite da postoji neka veza?

– Tko zna. Saznat ćete kad me uhapsite. Ne zaboravite i meni dati jedan ključ od vrata ćelije.

* * *

U mjestu se zacijelo već pročulo o pucnjavi u Austinu. Čopor dječurlije trči za mnom na pristojnom razmaku, muškarci šapću a žene kimaju glavama.

Ljudi ne vole revolveraša, pa ni onda kad zbog njih stavlja život na kocku. U meni se budi stari prkos i netrpeljivost prema svemu što me okružuje. Zato više ne hodam cestom već se penjem na drveni nogostup i tako prisiljavam gomilu da se razmiče. Na sredini prolaza ostaje samo dostojanstveni čovjek duge sijede brade. Pod rukom mu je knjižurina, vjerojatno je neki pastor.

- Maknite mu se, gospodine
- zavapila je neka žena.

Nije je poslušao, stoji i dalje ukočen poput kipa samo mu se lijeva strana lica povremeno trza. Dolazim do njega i zaustavljam se. On diže ruku visoko, kao da propovijeda, i zagrmi:

- Da se nisi usudio da me takneš! Ja te se ne bojim, mene čuva i štiti...

– Da se niste pomakli s mjesta, djedice – prekidam ga. – Bojim se da se ne polome ti štapići na kojima stojite. Ostanite ovdje do sutra...

Blijedo lice počinje brzo rumenjeti, ali ja nemam volje da to gledam. Zaobilazim ga poput

stupa i nastavljam prema staji u kojoj čeka moj ridan.

* * *

Clara čeka s večerom. Čini mi se ljepša nego u podne. Dobro je volje, smije se i šali, ne pita kako sam proveo dan.

– Ridan je izvrstan – kažem preko stola.

– A gospodarica?

– Ne znam... podsjeti me...

IX

Podne je i ja sam opet u San Marcosu.

– Bio je ovdje neki tip – priča Taylor. – Rekao je da ga je poslao Doss i pitao jesam li vas utrpao u ćeliju. Odgovorio sam mu da mi se još nije pružila prilika.

– Poznajete li ga?

– Nikad ga nisam vidio. To je dokaz da nije s ranča. Osim toga, nije nalikovao na kauboja. Trebali ste vidjeti gdje drži revolvere.

– Fidelov čovjek?

– Možda, ali ja ga ne poznajem. Neke poznajem, češće navraćaju u grad, piju i razbijaju. I sad su dvojica u salunu, kod stanice.

To je dobra vijest. Provjeravam revolver, iako znam da je u redu.

– Evo prilike da me uhapsite, Taylore. Kada čujete pucnjavu, dodite u salun.

* * *

U salunu nema mnogo gostiju. Iza tezge krčmar kamena lica. Za jednim stolom kartaško društvo. Dvojica od njih dobro su odjeveni ljudi drhtavih ruku. Preostala dvojica glasni su i razmetljivi, pred njima su gomi le novca. To su sigurno moji momci. Tiho prilazim tezgi.

– Jesu li te propalice iz bande Bravo?

– Pst...
– Zašto ova dvojica igraju s njima?

– Moraju. Našli su ih u gradu i dovukli ovamo. Već dva sata ih pljačkaju. Kad im ponestane novca, možda će ih i ubiti.

– Tako to često rade?

– Gotovo svakog dana nekoga ogule do kože. Varaju, no pokušajte im to reći...

Odmičem se od tezge, potreban mi je slobodan prostor. Ona dvojica lešinara još su obuzeti pljačkom svojih žrtava.

– Partija je završena, momci – kažem. – Uzmite natrag svoj novac i nestajte iz krčme!

Bulje u mene, zaprepašteni svaki na svoj način. Jedan od revolveraša prekriva lijevom šakom hrpu zlata i papira i ustaje. Oči su mu podlivene krvlju.

– Jesi li poludio, hombre? – pita tihim hrapavim glasom. Desnu šaku skriva mu ploča stola.

– Treba mi tvoja desna ruka, prijatelju – smijem se. – Zovem se Alan Brake. Možda su ti prijatelji ispričali...

Shvatila su sva četvorica.

– Uzimajte svoj novac! I nestajte!

Ostajemo sami nas trojica. Neobrijana lica mojih protivnika blijeda su i pomalo iskrivljena. Ipak ne pokazuju straha.

– Gospodo, pogledajte posljednji put svoje desne šake – kažem naglo.

Jedan je sumnjičavo pogledao prema svojoj ruci, kao da je prvi put vidi. Taj sam trenutak čekao. Povlačim revolver i pucam u drugoga u času kad je napola izvukao svoje oružje. Revolver pada natrag u korice obliven krvlju, a ja već pucam u šaku drugoga.

– Četvrti i peti – punim revolver i spremam ga u korice.
– Taj Fidel Bravo imat će vojsku bezrukih revolveraša.

– Ruke uvis, stranče – čujem iza sebe. To je Taylorov glas.

* * *

Na ulazu u ćeliju pružam ruku prema šerifu.

– Eh, da... – kaže Taylor – gotovo sam zaboravio. Ovdje je drugi ključ.

Prednji zid ćelije zapravo su željezne rešetke i ja lako mogu provući ruku i otključati bravu. Opasač s revolverom vješam na klin iza šerifova stola. Na lijevom boku osjećam pritisak drugog revolvera, čiji je držak sakriven kaputom.

– Što sad, Brake?

– Uzjašite konja i idite na »Veliki W«. Uzmite novac od Dossa i sakrijte se na sigurno mjesto pet-šest dana dok sve ne prođe. Ključ stavite na stol.

– Čini mi se da ste ludi, ali meni to odgovara – kaže. – Sretno.

* * *

Moj se čovjek pojavio pola sata poslije. Tamnoput, duga brka. Čini mi se stopostotni Meksikanac. Uskočio je u sobu elastičnim mačjim korakom i odmah stao leđima prema zidu.

– Šerife! – viknuo je.

– Otišao je u šetnju – viknuo sam iza svojih rešetaka. – Izlazi, ne smetaj mi dok spavam.

– Gle, gle! Kakva je to ptičica? Mogu li znati vaše ime, seňor?

– Marš! – urlam. – Kad Alan Brake spava, nitko mu ne smije smetati!

– Ti si Brake – lice se iskrivljava u okrutnu grimasu. – Pa

ja dolazim po tebe, senjor. Fidel ti sprema divan doček. Imam trojicu prijatelja koji ne mogu pucati, ali zato oštre svoje noževe. Napraviti ćemo od tebe remenje za laso, Brake...

— Slab si u računu — odvrćam, smiješeći se. — Ne trojica već petorica. Danas sam uredio još dvojicu.

Skače prema stolu i grabi ključ. Kakva krvoločna narav! Umjesto revolvera vadi dugi nož. Budala. Kad je široko otvorio vrata, ugledao je cijev mog revolvera. Pucam u lijevu ruku.

Zateturao je i pao bi da se nije oslonio na zid. Priskačem i guram ga u ćeliju. Uspravio se i oslonio leđima na zid.

— Slušaj me sad pažljivo, gade — kažem. — Govori brzo gdje je Fidelov logor?

Šuti i grize usne da ne bi vikao. Metak mu je odnio tri prsta.

— Šutiš? To je bio samo metak opomene. Ako ne progovoriš, prostrijet ću ti i desnu, kako se dogodilo ostalima.

— Stari logor kopača zlata — muca. — U brdima.

— Gdje?

— Dva sata jahanja uz Rio Blanco.

Izbacujem metke iz njegova revolvera i vraćam mu ga u korice. Nož leti kroz prozor u mrak.

— Pronađi nekoga da ti previje ruku — savjetujem ga. — A onda se penji na večernji vlak i nestani što dalje. Ako Fidel Bravo vidi da si spasio svoju desnu ruku, shvatit će da si ga izdao.

— Ne! — viknuo je. — Ne smijem na vlak. Ako me tamo nađe...

Smijem mu se u lice.

— Sad si ga izdao drugi put,

prijatelju. Znači, napast će vlak. Gdje?

— Nisam tako mislio...

— Dakako, da nisi. Htio si reći da će se Fidel malo provozati noćasnjim vlakom — izvlačim revolver i napinjem kokot.

— Napast će — dahtao je tridesetak kilometara dalje od grada. Postavit će zasjedu na mostu preko Guadalupe... tamo vlak usporava vožnju.

— Srušit će most?

— Ne... onda ne bi bilo drugih vlakova. Možda bi došla i vojska. Ljudi će skočiti na vlak i obaviti posao u toku vožnje.

To mi je dovoljno. Udaram ga drškom po lubanji, tako da će spavati barem dva sata. Previšam mu ranjenu ruku jer nije zaslužio da umre na tako miran i bezbolan način. Zaključavam ga u ćeliju, a oba ključa bacam daleko u mrak. Neka ih traži tko hoće.

Vlak je stigao bez zakašnjenja. Na moje zadovoljstvo u vagonima ima samo dvadesetak putnika, a nijedne žene ili djeteta. Pitam se kakve bi koristi imao Fidel od napada na vlak. Moju pažnju privlači pretpostavljeni vagon kompozicije. Neuobičajeno dug, vrata okovana željezom, prozorčići s rešetkama. Tu smo. Zlato ili neka druga vrijedna pošiljka.

Krećemo. Lutam kroz vagone u potrazi za kondukterom.

— Gle, ipak idete za San Antonio — to je moj debeli znanac.

— Bože, nisam vjerovao da ste još živi. Zar vas Fidel nije ispekao na ražnju zbog one trojice u Austinu?

— Čovječe — kažem — imate li neki slobodni kutak gdje možemo u miru razgovarati?

— Da, zašto...

— Fidel Bravo napast će ovaj vlak.

* * *

— Pustit će vas u oklopljeni vagon — kaže konduktor nakon nekoliko minuta. — Kad dodete do vrata, recite svoje ime pa će vam otvoriti.

Dočekuje me šest ljudi pratnje. Jedan od njih je predstavnik banke u Dallasu, a ostala petorica pripadaju Teksaškim jahačima. To su sumnjičavi, hrabri ljudi, otvrdnuli u neprekidnim borbama. Spuštaju oružje tek kad me jedan od njih prepoznao.

— Da, to je Alan Brake. Što hoćete?

Pričam što znam. Slušaju bez uzbuđenja.

— Što predlažete? Čini mi se da smo dovoljno jaki da obranimo ono što nam je povjereno.

— Možda... ako ne prevrnu ili ne zapale vagon.

Šutnju prekida predstavnik banke:

— Govorite. Ako pomognete u čuvanju pošiljke, banka će vas nagraditi.

— Ne treba mi vaš novac — smijem se. — Moja su nagrada ljudi Fidela Brava. Što prevozite?

— Što bi moglo biti? — slegao je ramenima. — Svježe kovani zlatnici... pet tisuća komada po pet dolara.

— Evo mog prijedloga — kažem. — Zaustavimo vlak, smjesti. Neka se putnici pješice vrate u San Marcos, to nije predaleko. Zlato ćemo prenijeti u prvi vagon do lokomotive i ondje ga čuvati. A kad napadnu...

Putnike iskrcavamo u mrak kraj pruge. Protesitaju jer ne znaju razlog. Kad sutra budu čuli, bit će nam zahvalni. Ako je

među njima i koji Fidelov čovjek, ne postoji način da ga na vrijeme obavijesti. Četvorica iz pratnje prenose teški sanduk sa zlatnicima do prvog vagona.

Ne zaustavljajući se, vlak prolazi kraj stanice Hunter. Poslije oštire okuke započinje uspon. Lokomotiva teško sopće, a nagib postaje sve jači.

— Pred mostom vozimo korakom — tumači mi konduktor. Boji se, njegov je kaput sasvim mokr. — Lako će se uspeti na vagone, mister Brake. Kako ćemo se obraniti?

Pokazat će vam za nekoliko minuta.

— Kakav je vaš plan? — pita predstavnik banke.

— Ponešto skup za željeznicu — smijem se. — Pretpostavljam da će banditi uskočiti na vagon ispred i iza onog u kojem je bilo zlato. Ili ću ti zatvoriti u blindirani vagon pa ih voziti šerifu u San Antonio, ili ću otkopčati one vagone na kojima se budu nalazili, pa neka izlete na prvom zavoju.

— Ne, za boga! — uzrujava se konduktor.

— I vi ćete biti na jednom od tih vagona ako se budete protivili — dodajem.

Ostali se ne protive. Oni nisu zainteresirani za hvatanje bande Fidela Brava. Jedina im je briga da pošiljku zlata predaju netaknutu u San Antoniju.

Vraćam se u oklopljeni vagon u kojem više nema novca. Prozorčići su preuski da bi se čovjek mogao provući kad bi i uspio skinuti rešetke. Stražnja vrata su zaključana i izvana osigurana željeznom polugom koja služi da se vagon, ako zatreba, zaključa lokotima i izvana.

Pronalazim lokot i zaključa-

vam vrata tako da se može pomisliti da je vagon bez pratnje. Časak se kolebam gdje da se sakrijem, a onda se penjem na krov putničkog vagona.

Vlak je usporio, kreće se gotovo korakom. To je znak da se nalazimo blizu mosta preko Guadalupe.

Evo ih!

U mraku se nasipom kreću hitre sjenke. Na stepenice vagona na čijem sam krovu vješa se pola tuceta ljudi. To je sigurno cijeli preostali dio bande otako sam šestoricu izbacio iz borbe. Na nasipu ostaje samo jedan koji lagano kaska uz kompoziciju i vodi za sobom krdo konja. Taj će za mene biti prilično opasan.

Kroz stenjanje lokomotive čujem prigušen pucanj. Jedan od razbojnika visi na stepenicama poštanskog vagona i puca u lokot. Uspijeva tek trećim metkom i skida polugu. Jedan za drugim ljudi nestaju u mračnoj unutrašnjosti. Biti će im potrebna jedna minuta da ustanove da nema zlata. U toj jednoj minuti ja bih mogao uspjeti.

Brzo se spuštam s krova i dolazim do vrata. Namještam polugu i umjesto lokota uguravam u procjep oštricu svog noža.

U tom času vodič konja približio mi se na dva do tri metra. Mogao bih ga lako skinuti metkom ali neću. Ako je Fidel Bravo, za njega spremam drugačiji svršetak.

— Bravo! — zovem oštro.

— Što je sa zlatom?

— Evo ti! Uzmi! — pucam u konja pod njim. Ne volim to, ali mi drugo ne preostaje. On bi mogao ubiti strojovođu da zaustavi vlak. Unutra su opazili da nešto nije u redu. Počeli su

pucati u vrata, ali ja znam da ne mogu provaliti.

Sad dolazi teži dio posla. Visim preko odbojnika i pokušavam osloboditi vezu. Poštanski se vagon odjednom počeo udaljavati od mene. Olakšan, vlak je krenuo brže. Ja gledam niz prugu. Dva vagona kreću sve brže nizbrdicom, u jednom od njih zaključano je šest razbojnika. Za nekoliko minuta dojurit će velikom brzinom od zavoja i izletjeti u duboki kanjon.

Vraćam se u prvi vagon. Ljudi me upitno pogledavaju.

— A vagoni? — očajno će kondukter.

— Na putu za pakao — odgovaram. — Penjite se do lokomotive. Neka se vlak zaustavi u New Braunfelsu. Ja silazim.

* * *

Budim pola sela dok nisam našao nekoga tko ima dobroga konja na prodaju. Do San Marcosa ima najviše trideset kilometara i za dva sata bit ću ondje. Nema razloga povjerovati da će se Fidel Bravo zadržavati kraj pruge. Ne može pretpostaviti da ću ja naići.

Prelazim most i nalazim ubijenoga konja. Jašem dalje i zaustavljam se na zavoju pruge. Od dva vagona koja su ovdje iskočila ostao je trag u obliku razrovanoga kamenja na nasipu. Zurim u mrak ponora, ali ništa se ne vidi, ništa ne čuje osim šuma rijeke.

Oko dva poslije ponoći stižem u San Marcos. Ostatak noći provodim na tvrdom krevetu u šerifovoj kancelariji i razmišljam o prošloj noći koju sam proveo u naručju Clare Weldon. Kakva razlika!

Doručkujem u hotelu. Čudno me pogledavaju, zacijelo su me

prepoznali oni koje sam noćas iskrcao iz vlaka. U devet odlazim po Clarina ridana i svoje sedlo.

Jutro je divno i ja tiho pjev-šim dok jašem uz rječicu Blanco. Desno od mene prerija je još mokra od rose, prepuna ptičjeg pjeva i sitnih pokreta. Na izlazu iz šumarka dočekuje me zasjeda.

Clarin ridan prvi me upozorio na opasnost. Kliznuo sam na zemlju između dva konja, a istog je časa odjeknuo pucanj. Primam životinje za žvale, trčim prema grmlju između ta dva živa štita bacam se u gustiš.

Ponovo pucanj. Sad opažam oblačić dima. Pomičem granu iznad sebe. Oblačić se premješta oko dva metra ulijevo. Podižem šešir i izazivam četvrti metak. Strijelac je oprezan, ali ipak nedovoljno. Opet se pomiče za jednaki razmak ulijevo. Odoka ocjenjujem gdje bi se mogao nalaziti poslije posljednjeg pucnja i šaljem tamo svih šest metaka iz svog revolvera.

Dok punim bubanj, slušam tiho stenjanje.

– Ako ti je dosta, izbaci pušku i dva revolvera! – vičem.

– Ne pucajte, prokleti bili! Imam samo jedan revolver!

Znao sam da ima samo jedan. Kad je i puška izletjela nekoliko metara ispred zaklona, potrčao sam u velikom luku i našao se iza svog protivnika. Šerif Taylor je umirao.

– Koji vas je vrag na to natjerao, Taylor? Novac?

– Doss je dodao još tri stotine da vas maknem – promucio je dugajlija. – Nisam ponosan na to kako završavam, ali čovjek ne može zahtijevati previše od života.

– Umrite u miru – kažem. – Imam posla, moram dalje.

– Čekajte – glas mu je već jedva čujan. – Uzmite novac... iz džepa na prsluku. Ako ga ne zadržite, odnesite ga u Marcos. Živio sam s jednom ženom... Indijanka... svatko će vam reći...

* * *

Oko podne stižem do prvih zgrada ranča. Susrećem neke svoje znance kauboje i opažam da su susretljiviji nego jučer.

– Hej, mister Brake! – prilazi mi pjegavi Peter. – Pričao nam je šerif da ste jučer udesili još dvojicu. Čestitam, vi ste momak na svom mjestu!

– Šerif je mrtav – kažem. – Pucao je u mene, dolje u šumi. Gdje je Doss?

– Ruča s gospodom – odgovori kauboj. – Što ste ono rekli o šerifu?

– Dobro si čuo, momče – odgovaram. – Učini mi uslugu. Želim da ti i još koji od momaka dodete pod prozor dnevne sobe i da slušate što će se dogoditi kad uđem.

– Želite da prisluškujem?

– Saznat ćete čudne stvari i uvidjeti u kakvoj je opasnosti gospoda Weldon. Bit ćete mi potrebni kao svjedoci... možda.

– U redu, mister Brake. Vjerujem vam. Lem se čudno ponaša u posljednja dva dana.

X

Ušao sam naglo u veliku dnevnu sobu i stao na vratima. Zanimaju me reakcije prisutnih. Kinez Čin klanja se sa zdjelom u rukama. Doss ostaje skamanjen, ruka mu ostaje u zraku, a Joan bijesno baca žlicu u tanjur. Clara je začuđeno gleda, ustaje i smiješeći se prilazi.

– Oprosti, zakasnio sam na ručak.

– Uvijek si mi dobrodošao – kaže ona svojim dubokim glasom, od kojeg me prolaze trnci. Hvata me ispod ruke i vodi k stolu.

Gladan sam i rado bih najprije ručao, ali ne znam imaju li oni momci pod prozorom dovoljno strpljenja. Zato vadim Taylorov novac i odbrojavam tri stotine.

– Šerif vam vraća novac, Doss – pružam mu ga, a on ga prihvaća ukočenim pokretom poput lutke. Još nije sasvim došao k sebi. – Na žalost, nije mogao izvršiti zadatak za koji ste ga platili. Promašio me i sad leži mrtav u šumi.

– Alane! – viknula je Clara.

– Leme!! Što se dogodilo?

– Kako bi bilo da sve potanko ispričate gospodi Weldon, Doss?

Tek sad se trgao i ispustio novac kao da ga je opekao. Jedna novčanica pliva u juhi. Čovjek otvara usta, pogledava čas jednu, čas drugu ženu, ali ne može progovoriti ni riječi.

Sliježem ramenima i ukratko ispričam sve što se dogodilo. Preskačem jedino razgovor koji sam čuo u staji, pa tako Joanin dogovor s Fidelom Bravo zasad ostaje njena i moja tajna. Clarene ruke lako podrhtavaju.

– Time završavaju avanture gospodina Dossa – kažem. – Zelite li izaći na dvorište pa da to riješimo revolverom ili da vas predam sucu u San Marcusu? Upozoravam vas da je ono prvo mnogo brže i komotnije... barem za mene.

Doss ne može govoriti, ne može se pokrenuti. Ukočen je od straha.

– Ulazite momci – kažem glasno.

U sobu nahrupi Peter sa još pet kauboja. Zacijelo je skupio sve ljude koji su tog časa bili blizu.

– Uzmite revolver ovoj lutki i strpajte je u neku prostoriju bez prozora.

* * *

Poslije ručka opet sam u svojoj sobi, sjedim uz prozor, pušim i promatram dvorište. Odmah izlazi Joan i prikrada se staji. Znam kamo odlazi i s kim ima sastanak, pa se ne moram truditi da je slijedim. Više me zanima što će se dogoditi u kući.

Međutim, ništa se nije dogodilo još puna dva sata dok se Joan nije vratila i odvela pjenom pokrivenu životinju natrag u staju. Odjeknuo je prigušen pucanj negdje u kući. Jurao sam niz stube i u dnevnoj sobi našao Claru koja je lomila prste.

– Gdje je zatvoren Doss?! – viknuo sam.

Pokazuje vrata. Kratak hodnik, jedna širom otvorena vrata i Lem Doss, sad već sad već pokojni. Leži na krevetu ruku vezanih iza leđa, a na čelu mu malena rupa. Jastuk je krvav, a ja znam kako strašno izgleda njegova glava na mjestu gdje je metak izišao.

– Oh, ne! – viknula je Clara – i brzo koraknula naprijed.

Nježno sam je gurnuo u stranu jer je nogom pokrila malenu žensku maramicu. Na njoj su, naravno, inicijali. »J. P.)

– Kakvo je bilo tvoje djevojačko prezime?

– Parish.

– Joan Parish. Znači, ona je to učinila.

Clara me gleda široko rastvorenih očiju.

— Ali to nije moguće! Joan ipak nije takva... Joan, kako si mogla?

Djevojka je stajala iza nas. Mičem se da bi mogla vidjeti Dossov leš.

— Jadna budalo — kaže djevojka tiho. — Ušao si u igru koja je prevelika za tebe.

— Joan, molim te, nemoj glumiti. Alan je sve otkrio, ali on te neće odati. Zamolit ćemo ga...

Joan začuđeno gleda sestru:

— Što je tvoj Alan otkrio, sestro?

— Izgubila si svoju maramicu ovdje, gledaj.

— Podli, mali trikovi — — Joan zamuckuje od bijesa. — To me ni najmanje ne zanima.

Odlazi, a ja se okrećem Clari:

— Ti, naravno, znaš da to ne možemo zatajiti. Treba prijaviti sucu u San Marcosu.

— Htjela sam je samo utješiti...

Prvi put otkako sam krenuo za Fidelom Bravom osjećam mučninu u želucu.

— Ti si dobra sestra, Clara — u mom glasu je vjerojatno bilo nečeg stranog, jer me začuđeno pogledala.

— S obzirom na ono što se dogodilo ne bi bilo zgodno da noćas dođem k tebi, Alane.

— Svakako, Clara.

* * *

Ipak netko kuca na moja vrata, kasno, oko ponoći. Palim svijeću i otvaram. To je Joan.

— Uđite.

Ima na sebi dugu spavaćicu, punu malih volana i čipaka. U tome, bez hlača i čizama, liči na djevojčicu. Ona to zapravo i jest. Tek sad zapažam da dršće.

— Dodj.

Očajno se privinula uza me, tiho jeca i šapće nešto sasvim

nerazumljivo. Ne opire se kad je vodim do krevata i leži čvrsto pripijena uz mene.

— Sad pričaj sve od početka. Zašto si htjela ubiti Claru?

— Ti znaš? Morala sam da bih spasila život.

— Ti? Kako? Zašto bi te ona htjela ubiti?

— Zbog moje polovice ranča. Alane. Možda to nisi shvatio... svaka posjeduje polovicu posjeda.

— Zanimljivo, zar nije Clara naslijedila svog supruga?

— Ali to je bio ranč našeg oca, Jima Parish. Svakoj je ostavio polovicu, a kad jedna od nas umre, druga će postati vlasnica svega. Naravno, ako ne bude imala supruga i djece. Clara je bolesno pohlepna. Odlučila je da dobije moj dio prije nego što se udam.

— Sigurna si u ovo što tvrdiš?

— Sasvim. Prošle sam se godine trebala udati. Zavela je mog zaručnika, spavala s njim i uredila da to cijeli kraj sazna. Naravno, od vjenčanja ništa.

Ponovo drhti i ja je ljubim dok se ne smiri.

— Reci, što si se danas dogovorila s Fidelom?

Trgla se, ali se odmah opustila.

— Sve si saznao, zar ne? Moram ti priznati, prije dva dana nagovarala sam ga da ubije Claru. A danas...

— Danas?

— Otišla sam da mu kažem da naš dogovor ne vrijedi. Neka zaboravi što sam mu predložila.

— Što je odgovorio?

— Pitao je za tebe. Čudno se smijao, kao da je poludio. Bio je sâm kod onih rudarskih koliba. I onda...

— Govori.

— Onda... morala sam s njim

ući u baraku... kao i prvi put...

– Joan!

– Gadi mi se, bojim ga se, ali ipak manje nego Clare... živiš tu kraj nje, dan i noć, i nikad ne znaš kad i kako će to učiniti...

Šutim jer osjećam kako mi bridi dlan desne ruke. Tako se kod mene očituje bijes. Morat ću se sutra s nekim obračunati.

– Alane, ja nisam ubila Lema!

– Znam, djevojko, znam.

– Znaš?

– U času kad je odjeknuo pucanj, ti si ulazila u staju. Promatrao sam te s prozora.

– Hvala...

– Spavaj sad, Joan! Od sutra će sve biti drugačije.

* * *

Doručujemo utroje, šuteći. Mislim da Clara zna da me Joan posjetila u mojoj sobi.

– Clara, uzet ću tvoje kauboje – kažem. – Treba odnijeti Dossa i šerifa Taylora i otpremiti ih u San Marcos.

– Ostat ćemo same ovdje?

– Nema nikakve opasnosti – kažem. – Fidelova banda je uništena prošle noći na pruzi.

Joan me čudno gleda.

Peter skuplja kauboje. Stavljaju Dossov leš na kola, pa uzjahujemo.

Kilometar dalje ulazimo u šumu. Ondje se zaustavljam.

– Peter, nastavi sâm dalje – kažem pjevavom mladiću. – Naći ćeš šerifa uz put na drugom kraju šume. Pokopaj obojicu negdje blizu.

– Zašto ne podete s nama?

– Zabrinuo sam se za žene. Sjetio sam se da je Fidel Bravo negdje blizu.

I bio je. Već izdaleka vidim da je pred kućom privezan velik

vranac s bogato ukrašenim meksičkim sedlom. Odmah skačem sa sedla i nastavljam prema zgradi tražeći zaklon iza gospodarskih zgrada.

Još sam desetak metara udaljen od vrata kad odjekne pucanj i začuje se oštar ženski krik.

Na crnom bizonskom krznu u velikoj dnevnoj sobi leži Clara, čudno smotana i nepomična. Uz nju stoji Joan, ranjena u lijevo rame.

– Ženo, ti si poludjela – taj promukao pjevuckajući glas neću zaboraviti do kraja života.

Fidel Bravo stoji široko raskoračen, leđima okrenut vratima. Uvjeren je da je sâm sa ženama.

– Najprije me plaćаш da je ubijem, a sad skačeš pred nju. Dobro da si ostala živa, sviđaš mi se, još te trebam.

– Rekla sam vam jučer da je ne dirate... rekla sam da ću platiti...

– Rekla si, rekla si... ali ja ne želim tvoj novac na poklon. Ja dajem metak, ti dolare, je li to pošteno? – on sprema revolver u korice i širi ruke. – Dodi, djevojko. Sad ćemo se malo pozabaviti, a onda ću potražiti zgodno mjesto da dočekam našeg prijatelja...

Smijem se tiho, ali dovoljno jasno da me čuje. Ruka mu je lagano zadrhtala i ukočila se.

– Alan Brake? – reče promuklim glasom.

– Okreni se – kažem. – Drži ruke kako želiš. Sasvim si neopasan kao protivnik.

Okreće se, lica izobličena od mržnje, straha i bijesa što je dopustio da bude iznenađen.

– Alan Brake – kaže kao da pljuje. Još čuvam onu kuglu za tebe.

– Upravo si je ispalio u onu jadnicu.

– Ne, ne. Taj je metak u desnom revolveru i čeka tvoje kosti.

– Joan, izidi iz sobe i zavij rame. Onda uzmi moga konja i idi prema gradu. Sastat ćeš Petera i momke, svakog časa se moraju vratiti.

Joan pospano kima glavom, odsutno gleda sestrino tijelo i tetura prema vratima hodnika. Zacijelo je izgubila mnogo krvi. Kad pruža ruku prema kvaki, čini mi se da će se srušiti, ali se u tom času pojavljuje mali Čin i brzo je odvlači.

– Blefiraš – mrmlja Bravo.

– Kauboji se neće vratiti.

– Nisu mi potrebni – smijem se. – S tobom mogu završiti kad god zaželim. – Obilazim ga. – Izlazi, nema smisla da zaprljamo pod tvojom krvlju.

Počinje uzmicati natraške, a onda se bijesno okreće i izlazi iz kuće. Vjeruje da mu neće pucati u leđa. Brzo gleda prema suncu i ja znam da će nastojati stati tako da sunce sja meni u lice.

Dok silazim niz stube čujem topot konja što se približuju. Ali ni ja ni Bravo ih ne vidimo, ne usudujemo se skrenuti pogled jedan s drugoga.

Konji su se zaustavili nekoliko metara od nas.

– Što se to događa, mister Brake? – pita Peter. – Je li to Fidel Bravo?

– Taj čovjek je moj, Peter. Da se niste usudili pucati. Ako me ubije, pustite ga da odjaše, a onda pitajte Joan što se dogodilo.

– U redu, mister Brake.

Zaustavljam se. Sunce mi je sad s lijeve strane. Obojici smeta jednako.

– Vrijeme je, Bravo. Tebi neće pucati u ruke. Dobit ćeš tri metka. Za mog brata, za čovjeka koga si ubio u mojoj prodavaonici i za ono što si učinio danas. Tri metka do smrti.

– Čekaj... a ako ja neću? Ako kažem ovim ljudima da je djevojka...

– Fidel Bravo! Znaš li tko je prošle noći zatvorio tvoje ljude u poštanski vagon i poslao ih u ponor?

– Tko? Govori!

– Alan Brake.

Njegovo se tijelo svija poput indijanskog luka. Ljevicom grabi držak revolvera. Silno je brz.

Pucam tri puta. Prvi put kad je uhvatio držak, drugi put kad je izvukao revolver i treći kad je opalio.

Metak je fjuknuo negdje visoko, preko krova kuće.

Žilav je i teško umire. Kad se potpuno ukočio, kažem Peteru:

– Pokopaj ga s onom dvojicom. Bit će u dobrom društvu. Ali najprije dodite po Claru.

Punim revolver i odlazim u kuću. Hoću vidjeti kako je Čin previo Joan.

Petar hoda u stopu za mnom.

– Što je s gospodom Clarom?

– Dođi da vidiš.

Kauboji se uguravaju u sobu i ne usuduju se dalje od vrata. Jedan od njih skida šešir, zatim to čini drugi i treći. Samo Peter stoji i zamuckuje:

– Gospodine, to nije istina... ona ne može...

– Mrtva je, Peter, mrtva!

Momak vrti glavom, skida i gužva šešir, a onda taj čvrsti grubi kauboj počinje plakati. Evo još jedne promašene ljubavi, mislim. No, to nije moja briga.

Claru smo pokopali na brežuljku, kraj njenog supruga. Joanina rana brzo zacjeljuje zahvaljujući čajevima koje Čin neprekidno ulijeva u nju.

Što više razmišljam, sve sam više uvjeren da je dobro što je ranjena. Činjenica da je pokušala spasiti sestru i preuzela dio boli spasit će je od grižnje savjesti koja bi je morila do kraja života.

Peter se smirio i uozbiljio, nema više ni traga dječjačkoj vatri i naglosti. Joan će imati dobrog predradnika na ranču.

Ostajem ovdje još nekoliko dana, dok rame ne prestane boljeti. Joan i ja želimo provesti još jednu noć zajedno, a onda ću otići.

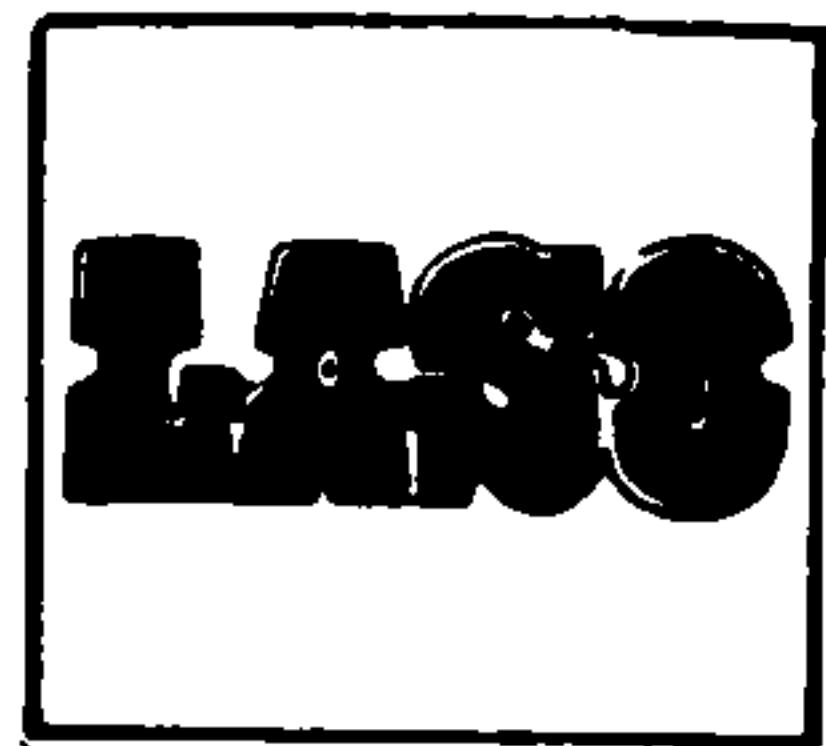
Vratit ću se kući, možda su se tamo privikli na pomisao da u obitelji imaju revolveraša. Revolver više neću pohranjivati u banci. Prije ili poslije jedan od onih revolveraša koje sam osakatio naučit će pucati lijevom rukom i potražiti će me.

K r a j

U PRIPREMI:

Al Mills:

KAD ŽENE DIJELE PRAVDU

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 7020 d, a za šest mjeseci 3510 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: SOUR »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-1216, za »Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,50. Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US 15,00.

Uplata na devizni račun 30301 – 620 – 16 – 25731 – 3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačke banke, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI)

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 55.000 d, c/b stranica 40.000 d. Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 1973. od 26. XI 1973. Rukopisi se ne vraćaju.

HOROSKOP

Novi znak Horoskopa »**Rak**« stigao je na kioske!

Sve o »**Raku**« u jednoj knjizi!

Potreba za stvaranjem vlastite intimne sredine glavna je karakteristika osoba rođenih u znaku Raka!

Rak

**NAŠ NOVI ZNAK
HOROSKOPA**

Potkraj svakog mjeseca
novi znak Zodijaka!

Očekuje vas i poklon
– 1500 bedževa
sa znakom **Raka**!

Dosad su objavljeni Škorpion, Strijelac, Jarac, Vodenjak, Ribe,
Ovan i Bik po 300 d i Blizanci po 400 d.

Ako ste propustili da na kiosku kupite horoskop koji vas zanima,
javite se na ŠALTER SITNE PRODAJE, SOUR »VJESNIK«,
41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, ili pošaljite općom
uplatnicom 300, odnosno 400 dinara u korist računa 30101-833-
1216, SOUR »Vjesnik«, Interna banka Zagreb, s naznakom: Za
Horoskop (upišite znak koji želite kupiti).